

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av ungdomslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att ungdomslagen ändras. I propositionen föreslås det att bestämmelserna om godkännande av rätten till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet och ungdomscentraler ändras genom att förutsättningarna för godkännande av rätten till statsbidrag preciseras. I propositionen föreslås även förtydliganden av grunderna för bestämmande av statsunderstödet för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet och ungdomscentraler. Syftet är att göra förfarandet för godkännande av rätten till statsbidrag och beviljande av statsunderstöd smidigare och mer transparent.

I propositionen föreslås att det till ungdomslagen fogas nya bestämmelser om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet samt om beviljande av statsunderstöd för genomförande av sådan hobbyverksamhet. I lagen föreslås bestämmelser om syftet med hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet samt om kommunens uppgifter när den ordnar sådan hobbyverksamhet. I lagen föreslås dessutom närmare bestämmelser om de villkor som ska beaktas vid prövningen av belopp som beviljas i statsunderstöd för sådan hobbyverksamhet. Syftet är att etablera hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet som en permanent verksamhetsmodell i kommunerna och på så sätt främja möjligheterna för de unga som deltar i den grundläggande utbildningen till en hobby som intresserar dem och är avgiftsfri.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
2.1 Rätt till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet.....	4
2.2 Beviljande av statsunderstöd till en riksomfattande organisation på ungdomsområdet.....	6
2.3 Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet.....	7
2.4 Beviljande av statsunderstöd till ungdomscentraler.....	9
2.5 Finlandsmodellen för hobbyverksamhet.....	10
3 Målsättning.....	13
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	13
4.1 De viktigaste förslagen.....	13
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	16
5 Alternativa handlingsvägar.....	21
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	21
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	23
6 Remissvar.....	24
7 Specialmotivering.....	26
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag.....	34
9 Ikraftträdande.....	37
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	38
LAGFÖRSLAG.....	41
Lag om ändring av ungdomslagen.....	41
BILAGA.....	45
PARALLELLTEXT.....	45
Lag om ändring av ungdomslagen.....	45

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Ett av målen i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering i frågor som gäller kultur, ungdom och idrott är att de ungas delaktighet ska öka. En metod för att nå detta mål är enligt regeringsprogrammet att bereda behövliga propositioner för att se över ungdomslagen, i synnerhet med sikte på att göra understödsprocesserna smidigare.

Den nya ungdomslagen (1285/2016) trädde i kraft den 1 januari 2017. Därmed finns det erfarenheter av tillämpningen av lagen från fem års tid. Ungdomslagen har som helhet betraktat visat sig vara tydlig och fungera i praktiken, med undantag för vissa bestämmelser om sammanslutningars rätt till statsunderstöd och understödsprocessen som bör ses över.

I ungdomslagen och i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik (211/2017) fastställs de förutsättningar under vilka en organisation kan godkännas som en riksomfattande organisation på ungdomsområdet med rätt till statsunderstöd, och hur en sammanslutning kan godkännas som ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet eller en ungdomscentral som berättigad till statsunderstöd. I ungdomslagen och i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik ingår därtill bestämmelser om de bedömningsgrunder enligt vilka statsunderstöd beviljas riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet och ungdomscentraler. Både rätten till statsbidrag och understöden är underställda prövning och grundar sig på undervisnings- och kulturministeriets beslut.

De preciseringsbehov som anges i regeringsprogrammet hänför sig till de bestämmelser i lagen och statsrådsförordningen som utfärdats med stöd av lagen som gäller godkännande av riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet samt ungdomscentraler som berättigade till statsunderstöd, årsunderstödsprocessen samt en smidig och transparent understödspraxis.

I regeringsprogrammet anges som ett sätt att uppnå målet för barns och ungas välbefinnande att alla barn och unga ska garanteras en genuin möjlighet att ha en hobby som intresserar dem i anknytning till skoldagen. Enligt regeringsprogrammet ska Finland skapa en egen version av den isländska modellen stärka skolornas morgon- och eftermiddagsverksamhet och kvaliteten på verksamheten, klubbverksamheten och samarbetet mellan kommunerna och aktörer inom den tredje sektorn. En beredning inleddes i syfte att främja avgiftsfria hobbyer i anknytning till skoldagen.

För planeringen av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet tillsatte forsknings- och kulturminister Hanna Kosonen hösten 2019 en beredningsarbetsgrupp som fick i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag i anslutning till ärendet och bereda ett förslag till en modell som gör det möjligt att förverkliga regeringsprogrammets skrivning om en intressant hobby i samband med skoldagen. I beredningsarbetsgruppen ingick förutom undervisnings- och kulturministeriet företrädare för Finlands Kommunförbund rf, Finlands Olympiska kommitté rf, Finlands Föräldraförbund rf, Ungdomssektorns takorganisation i Finland takorganisation Allians rf, Förbundet Hem och Skola i Finland rf, Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö sr, Kulttuuri- ja taidealan Keskusjärjestö kulta ry, Undervisningssektorns fackorganisation OAJ rf samt Ungdomsforsknings-sällskapet. Arbetsgruppen lämnade sitt förslag till ministern i juni 2020. Det huvudsakliga målet med modellen är att öka barns och ungas välbefinnande. Syftet är att göra det möjligt för varje

barn och ung person att ha en avgiftsfri hobby som de tycker om i anknytning till skoldagen. Enligt arbetsgruppens förslag är målgruppen i den första fasen årskurserna 1—9 i den grundläggande utbildningen samt eleverna i påbyggnadsundervisningen. Syftet är att etablera Finlandsmodellen för hobbyverksamhet som ett permanent arbetssätt i kommunerna. Enligt förslaget ska man på längre sikt överväga skapandet av en lagstiftningsgrund och utreda ett statsandelssystem. Enligt förslaget inleds genomförandet av modellen med en årlig ansökan om statsunderstöd.

Under ledning av forsknings- och kulturminister Annika Saarikko beslutade den barn- och ungdomspolitiska ministerarbetsgruppen att inleda beredningen av Finlandsmodellens nästa skede i februari 2021. Beredningen inleddes med en arbetsgrupp som hade till uppgift att föreslå metoder för att trygga modellens beständighet och bedöma möjligheterna att utvidga modellen. Arbetsgruppen arbetade den 1 april 2021—31 december 2021, och där ingick representanter för samma aktörer som i beredningsarbetsgruppen som utarbetat den första fasen av modellen. Arbetsgruppen föreslog i november 2021 att man för att säkerställa att Finlandsmodellen för hobbyverksamhet blir permanent bör föreskriva om modellen i ungdomslagen.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet. Som ett led i beredningen av en ändring av ungdomslagen och av statsrådets förordning som utfärdats med stöd av den ordnade undervisnings- och kulturministeriet i september 2020 två informations- och diskussionsmöten. Till dem inbjöds riksomfattande organisationer på ungdomsområdet samt medlemmarna i statens ungdomsråd och utvärderings- och understödskommissionen för att diskutera och ange sina synpunkter på de ändringar som anses nödvändiga. Tillställningen för statens ungdomsråd och utvärderings- och understödskommissionen ordnades den 3 september 2020 och tillställningen för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet den 10 september 2020. Den 15 juni 2021 ordnades dessutom ordnades ett diskussionsmöte för ungdomscentralernas företrädare om behoven att ändra bestämmelserna om ungdomscentraler i ungdomslagen.

Utkastet till proposition var på remiss mellan den 24 februari och den 7 april 2022. Begäran om utlåtande om utkastet till propositionen skickades till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, ungdomscentralerna, kommunerna, Finlands Kommunförbund, regionförvaltningsverken, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, justitieministeriet, Utbildningsstyrelsen, statens ungdomsråd samt utvärderings- och understödskommissionen. Även andra aktörer hade möjlighet att yttra sig om utkastet till proposition.

Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning den 8 juni 2022.

Handlingarna om beredningen av regeringspropositionen finns på undervisnings- och kulturministeriets webbplats: <https://okm.fi/sv/projekt?tunnus=OKM039:00/2020>.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Rätt till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet

Enligt 3 § 6 punkten i ungdomslagen avses med riksomfattande organisation på ungdomsområdet utöver riksomfattande ungdomsorganisationer dessutom en registrerad förening eller stiftelse som bedriver ungdomsarbete eller ordnar ungdomsverksamhet eller tjänster inom ungdomsarbetet och som förverkligar denna lags syften och utgångspunkter och vars verksamhetsområde har riksomfattande täckning.

RP 107/2022 rd

Bestämmelser om rätten till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet finns i 17 § i ungdomslagen. Enligt bestämmelsen är en förutsättning för beviljande av statsunderstöd för verksamheten hos en riksomfattande organisation på ungdomsområdet att undervisnings- och kulturministeriet godkänner organisationen som berättigad till statsbidrag. En organisation på ungdomsområdet som förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § i ungdomslagen kan godkännas som berättigad till statsbidrag. Vid prövningen av rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet beaktas hur rikstäckande organisationens verksamhet är, verksamhetens art, omfattning och samhällseliga verkningar samt hur organisationen främjar likställdhet, jämlikhet och delaktighet bland unga. En organisation vars huvudsakliga uppgift är att främja studier inom ett enda utbildnings- eller studieområde eller motsvarande område godkänns dock inte som berättigad till statsbidrag. En organisation som i huvudsak främjar facklig organisering godkänns inte heller som berättigad till statsbidrag. En organisation godkänns inte heller som berättigad till statsunderstöd om det finns särskilda bestämmelser om understöd till den eller om det finns ett separat anslag i statsbudgeten för statsunderstöd som beviljas till organisationen.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att organisationer ska godkännas som berättigade till statsbidrag och om det förfarande som ska följas vid godkännandet får utfärdas genom förordning av statsrådet. I 5 § i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik föreskrivs om godkännande av en riksomfattande organisation på ungdomsområdet som berättigad till statsbidrag. Enligt paragrafen ska en organisation för att godkännas som en riksomfattande organisation på ungdomsområdet rikta en ansökan om rätt till statsbidrag till undervisnings- och kulturministeriet enligt ministeriets anvisningar. Ministeriet gör en bedömning av huruvida sökanden uppfyller förutsättningarna för rätt till statsbidrag enligt 17 § i ungdomslagen. Bedömningen görs på basis av organisationens planerade och genomförda verksamhet. Utvärderings- och understödskommissionen ger utlåtande i ärendet. Enligt förordningens 5 § beaktas vid bedömning av kvaliteten på organisationens verksamhet hur regelbunden och etablerad verksamheten är samt hur organisationens ekonomi och förvaltning har skötts. Vid bedömningen av verksamhetens omfattning beaktas hur tillgänglig verksamheten är i fråga om den målgrupp som organisationen angett. Vid bedömning av verksamhetens samhällseliga verkningar beaktas verksamhetens betydelse inom ungdomsarbetet och ungdomspolitiken samt inom organisationens verksamhetsområde. Vid bedömning av verksamhetens riksomfattande karaktär beaktas verksamhetens regionala täckning. Organisationens verksamhet anses vara riksomfattande när den täcker minst tre landskap.

Enligt förordningens 5 § 3 mom. kan som berättigad till statsbidrag godkännas en organisation vars totala medlemsantal eller vars kretsorganisationers och lokalföreningars sammanräknade antal personmedlemmar till av minst två tredjedelar består av unga (ungdomsorganisation), där åtminstone en del av verksamheten är verksamhet som sker på de ungas initiativ och de unga har självständig beslutande- och budgeträtt för den delen av verksamheten (organisation som främjar ungdomsverksamhet), där åtminstone en del av verksamheten är ungdomsarbete och denna del kan avskiljas från organisationens övriga verksamhet (organisation som bedriver ungdomsarbete), eller vars huvudsakliga syfte är att erbjuda tjänster för organisationer på ungdomsområdet, kommuner eller andra sammanslutningar på ungdomsområdet (serviceorganisation på ungdomsområdet). Enligt 4 mom. kan avvikelser från grunderna för godkännande enligt 3 mom. göras i fråga om en organisation som anses vara representativ på riksnivå för en språklig eller annan minoritet eller inom sitt verksamhetsområde, förutsatt att organisationens verksamhet dock har tillräcklig täckning i förhållande till den målgrupp som organisationen har angett.

Ansökan om att bli berättigad till statsbidrag kan lämnas in året runt. Undervisnings- och kulturministeriet har gett anvisningar om att organisationer på ungdomsområdet som vill ansöka om att bli berättigade till statsbidrag bör ansöka om detta senast i slutet av april för att vara säkra

på att beslut fattas innan ansökan om understöd för följande år börjar. Beslut om ansökningarna fattas årligen i maj-juni.

En utmaning med avseende på beviljande av rätten till statsbidrag har varit att kriterierna för att en organisation på ungdomsområdet enligt gällande lag och förordning är riksomfattande, särskilt i fråga om verksamhetens omfattning (verksamhet i minst tre landskap), är alltför vagt definierade, vilket lett till att antalet organisationer som är berättigade till statsbidrag har ökat och att de understöd som beviljas av anslaget därmed splittras. Det vore ändamålsenligt att precisera kriterierna, särskilt i fråga om verksamhetens omfattning, så att organisationen bör bedriva verksamhet i fler än tre landskap och att man vid bedömningen av verksamhetens omfattning också kan beakta att verksamheten är tillgänglig för respektive målgrupp, även om det inte skulle handla om att i alla dessa landskap ordna verksamhet som baserar sig på fysiska möten mellan unga.

2.2 Beviljande av statsunderstöd till en riksomfattande organisation på ungdomsområdet

Bestämmelser om beviljande av statsunderstöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet finns i 18 § i ungdomslagen, enligt vilken det i statsbudgeten årligen kan tas in ett anslag för verksamhet i riksomfattande organisationer på ungdomsområdet. En riksomfattande organisation på ungdomsområdet kan enligt 2 mom. fördela ett beviljat understöd till verksamheten i egna regionala eller lokala registrerade medlemsorganisationer på det sätt som föreskrivs i 7 § 2 mom. i statsunderstödslagen (688/2001).

Vid prövningen av beloppet på statsunderstödet för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet beaktas organisationens ekonomi samt hur rikstäckande organisationens verksamhet är, verksamhetens art, omfattning och samhällseliga verkningar. Vid prövningen av beloppet på statsunderstödet beaktas därtill på vilket sätt organisationen främjar likvärdighet, jämställdhet och delaktighet i sin verksamhet och hur den förverkligar de andra mål och utgångspunkter som föreskrivs om i 2 § i lagen. Verksamheten som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara kostnader. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av statsunderstöd och om det förfarande som ska följas vid beviljandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 6 § i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik föreskrivs det om förfarandet vid beviljande av statsunderstöd och om hur de omständigheter som anges i 18 § i ungdomslagen ska beaktas i den bedömningen. Vid beviljande av statsunderstöd till en riksomfattande organisation på ungdomsområdet bedömer undervisnings- och kulturministeriet organisationens planerade och genomförda verksamhet. Utvärderings- och understödskommissionen lägger fram sitt förslag i ärendet. Vid bedömning av arten av organisationens verksamhet beaktas verksamhetens målinriktning, utveckling, uppföljningen av den egna verksamheten och utvärderingen av hur målen uppnåtts. Vid bedömning av verksamhetens omfattning beaktas volymen och mångsidigheten i fråga om organisationens verksamhet, antalet unga som deltar i verksamheten, hur rikstäckande verksamheten är samt verksamhetens tillgänglighet. Vid bedömning av verksamhetens samhällseliga verkningar beaktas verksamhetens betydelse inom ungdomsarbetet och ungdomspolitiken samt inom organisationens verksamhetsområde. Vid bedömning av organisationens ekonomiska förvaltning beaktas verksamhetens kostnader i förhållande till den riksomfattande täckningen och kvaliteten samt förvaltnings- och personalkostnadernas andel av de totala kostnaderna. Vid bedömning av organisationens främjande av delaktighet beaktas hur organisationen erbjuder unga en möjlighet att delta i organisationens beslut och hur organisationen på andra sätt främjar ungas förmåga och förutsättningar att verka i samhället.

Ansökan om statsunderstöd för följande verksamhetsår genomförs i allmänhet i augusti, september och oktober. Beslut om beviljande av statsunderstöd fattas årligen i februari-mars. År 2021 beviljade undervisnings- och kulturministeriet sammanlagt 18,6 miljoner euro i allmänt understöd till 97 riksomfattande organisationer på ungdomsområdet. År 2022 beviljades sammanlagt 18,6 miljoner euro i allmänt understöd till 95 riksomfattande organisationer på ungdomsområdet.

De gällande bestämmelserna om prövningen av understödsbeloppet stöder inte till alla delar möjligheten att fokusera på att stödja verksamhet som är central och har genomslag med avseende på ungdomsarbetet och ungdomspolitiken. Därmed bör bestämmelserna om beviljande av understöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet förtydligas så att det centrala vid fastställandet av den verksamhet som berättigar till understöd är dess betydelse med tanke på ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten.

2.3 Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet

Enligt 3 § 7 punkten i ungdomslagen avses med riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet en sammanslutning som i hela landet utvecklar och främjar kompetensen och sakkunskapen på ungdomsområdet. En avtalsbaserad sammanslutning av två eller fler sammanslutningar kan också bilda ett kompetenscentrum.

De riksomfattande kompetenscentrumen på ungdomsområdet bildar en struktur med vars hjälp undervisnings- och kulturministeriet leder, samordnar, utvecklar och skapar allmänna förutsättningar för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken inom statsförvaltningen. Kompetenscentrumet kan vara en kommun, en samkommun, ett aktiebolag, ett andelslag, en högskola, förening eller stiftelse, eller en sammanslutning av dessa som grundar sig på avtal.

I 19 § i ungdomslagen föreskrivs om beviljande av statsunderstöd till riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet. I statsbudgeten kan det enligt paragrafen årligen tas in ett anslag för verksamhet i riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet. Undervisnings- och kulturministeriet godkänner kompetenscentrum som berättigade till statsbidrag. Ett villkor för godkännande som berättigad till statsbidrag är att kompetenscentret utvecklar och främjar bas- och specialkompetensen på ungdomsområdet samt stödjer sakkunnig- eller andra tjänster på ungdomsområdet genom att producera, sammanställa, utnyttja eller sprida information om unga, ungdomsarbete eller ungdomspolitik. Därtill ska kompetenscentret förverkliga de syften och utgångspunkter som anges i 2 §.

Enligt 19 § i ungdomslagen beaktas vid prövningen av rätten till statsbidrag även centrumets ekonomi och operativa förutsättningar, riksomfattande betydelse på ungdomsområdet och samhällseliga verkningar, det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken samt den helhet som kompetenscentrumen bildar. Rätten till statsbidrag beviljas för viss tid.

Vid prövningen av statsunderstödet belopp beaktas centrets uppgifter samt verksamhetens art och samhällseliga verkningar. Verksamheten som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter. Ett eventuellt överskott ska användas för centrumets ungdomsarbete och utvecklingen av det. Närmare bestämmelser om kompetenscentren och deras uppgifter, förutsättningarna för godkännande som av rätt till statsbidrag och för erhållande av statsunderstöd får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 7 § i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik föreskrivs det om godkännande av ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet som berättigat till statsbidrag. Ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet kan enligt paragrafen vara en kommun, en samkommun, ett aktiebolag, ett andelslag, en högskola, en förening eller en stiftelse, eller en sammanslutning av dessa som grundar sig på avtal. För att godkännas som kompetenscentrum på ungdomsområdet ska organisationen ansöka om rätt till statsbidrag till undervisnings- och kulturministeriet enligt ministeriets anvisningar. Ministeriet gör en bedömning av huruvida sökanden uppfyller förutsättningarna för rätt till statsbidrag enligt 19 § i ungdomslagen. Utvärderings- och understödscommissionen ger ett utlåtande i ärendet. Kompetenscentrumets rikstäckande betydelse och samhällseliga verkningar på ungdomsområdet bedöms genom att verksamheten, uppgifterna och kompetensen granskas i förhållande till det gällande riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik. Vid bedömning av den helhet som kompetenscentren bildar beaktas centrumens verksamhet och kompetens i förhållande till riksomfattande behov av att utveckla inom ungdomsarbetet och ungdomspolitiken.

Enligt 7 § i statsrådets förordning är, utöver vad som föreskrivs i ungdomslagens 19 § 2 mom., det en förutsättning för att ett kompetenscentrum ska godkännas som berättigat till statsbidrag att centrumets verksamhet är målinriktad, betydelsefull och ekonomisk; att centrumet sköter sin ekonomi och förvaltning väl; att centrumets personal har den kompetens som behövs för att utföra uppgifterna; att centrumet har ett samarbetsnätverk som är ändamålsenligt med tanke på utförandet av uppgifterna och att centrumet har ett system för uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Närmare bestämmelser om beviljande av statsunderstöd till ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet finns i 8 § i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik. Enligt bestämmelsen beviljas statsunderstöd för uppgifter som undervisnings- och kulturministeriet och kompetenscentrumet gemensamt avtalat om. Utvärderings- och understödscommissionen lägger fram sitt förslag i ärendet. Vid bedömningen av kompetenscentrumets uppgifter, verksamhetens kvalitet och samhällseliga verkningar beaktas i fråga om kompetenscentrumet serviceförmågan, nyckeltalen som mäter verksamhetens kvalitet och omfattning, verksamhetens målinriktning, ekonomi samt hur ekonomin och förvaltningen sköts, personalens yrkeskunskap och kompetens samt bokföringen, som ska ordnas så att kostnaderna för verksamhet som stöds med statsunderstöd för ungdomsarbete framgår av den.

Varje regering fastställer prioriteringarna i kompetenscentrumverksamheten som en del av det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken. Prioriteringarna för kompetenscentrumens verksamhet har fastställts i det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik som godkänts av statsrådet. Prioriteringarna i det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik för 2020—2023 ligger på ungdomsarbete i kommunen, lägesbild och genomslag i fråga om organisationer på ungdomsområdet, delaktighet och påverkan, riktat ungdomsarbete, digitalt ungdomsarbete samt ungdomsarbete i skolor och läroanstalter. Våren 2020 godkände undervisnings- och kulturministeriet kompetenscentrumen på ungdomsområdet med rätt till statsbidrag för 2020—2023, i enlighet med prioriteringarna i det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken 2020—2023. Sex kompetenscentrum har godkänts för åren 2020—2023. Ansökan om rätt till statsbidrag görs genom ansökan om rätt till statsbidrag som öppnar efter att det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik har färdigställts. Rätt till statsbidrag beviljas för programperioden. Åren 2020 och 2021 beviljades de riksomfattande kompetenscentrumen på ungdomsområdet sammanlagt 4,9 miljoner euro per år. Statsunderstödet till de olika kompetenscentrumen varierar enligt omfattningen av respektive kompetenscentrums uppgifter.

Kompetenscentrumens verksamhet är i princip ett verktyg för statsförvaltningen för att verkställa och utveckla ungdomsarbetet och ungdomspolitik. Kompetenscentret beviljas understöd för de uppgifter som överenskommit i målstyrningshandlingen mellan centret och ministeriet. Det har visat sig att tillämpningen av de gällande bestämmelserna om rätten till statsunderstöd för riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet och om beviljande av statsunderstöd delvis är stelbenta och oklara. De gällande bestämmelserna beaktar inte i tillräcklig utsträckning kompetenscentrumssystemets särdrag, såsom målstyrningen av kompetenscentrumen. Ungdomslagen behöver ändras så att förfarandet gällande understöden till kompetenscentrumen kan utvecklas så att det bättre motsvarar målen för kompetenscentrumverksamheten.

2.4 Beviljande av statsunderstöd till ungdomscentraler

I Finland finns det för närvarande nio ungdomscentraler som bildar ett nätverk som är specialiserat på ungdomsarbete. Ungdomscentralerna ägs av kommunerna, ungdomsorganisationerna, organisationerna som bedriver ungdomsarbete och andra sammanslutningar. Undervisnings- och kulturministeriet stöder årligen centralerna med statsunderstöd. Bestämmelser om ungdomscentralers rätt till statsbidrag och om beviljande av statsunderstöd till ungdomscentraler finns i 20 § i ungdomslagen. I statsbudgeten kan det enligt 1 mom. årligen tas in ett anslag för ungdomsarbete vid ungdomscentraler. År 2021 beviljades ungdomscentralerna sammanlagt 3,8 miljoner euro i allmänt understöd. Dessutom har ungdomscentralerna beviljats sammanlagt 800 000 euro i form av NUOTTA-specialunderstöd för att stärka de ungas sociala identitet och minska utslagningen bland unga samt i form av enskilda investeringsunderstöd. År 2022 uppgår anslaget för understöden till sammanlagt 5,8 miljoner euro, varav 5 miljoner euro har anvisats för allmänna understöd och investeringsunderstöd till ungdomscentralerna samt 800 000 euro för NUOTTA-specialunderstöd. Det understöd som årligen beviljas olika ungdomscentraler varierar beroende på verksamhetens omfattning och art.

Enligt 20 § 2 mom. i ungdomslagen godkänner undervisnings- och kulturministeriet ungdomscentraler som berättigad till statsbidrag. Ett villkor för godkännande som berättigad till statsbidrag är att ungdomscentralen förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § i ungdomslagen och att centralens huvudsakliga uppgift året om inom ungdomsarbetet är att tillhandahålla handledd äventyrs-, natur-, miljö-, kultur- eller lägerverksamhet för unga. Ungdomsarbetet vid ungdomscentralen ska även främja de ungas internationalisering och en hållbar utveckling. Vid prövningen av rätten till statsbidrag beaktas ekonomi och operativa förutsättningar, verksamhetens samhällliga verkningar samt den helhet som ungdomscentralerna bildar.

Enligt 20 § 3 mom. beaktas vid prövningen av statsunderstödet belopp centralens uppgifter inom ungdomsarbetet samt verksamhetens art och samhällliga verkningar. Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter. Ett eventuellt överskott ska användas för utveckling av ungdomsarbetet och för underhåll och utveckling av den tillgängliga infrastrukturen för ungdomsarbetet. Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av ungdomscentraler som berättigade till statsbidrag och för erhållande av statsunderstöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om godkännande av en ungdomscentral som berättigad till statsbidrag finns i 9 § i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik. En kommun, en samkommun, ett aktiebolag, ett andelslag, en förening eller en stiftelse kan fungera som ungdomscentral. För att godkännas som ungdomscentral ska organisationen ansöka om rätt till statsbidrag hos undervisnings- och kulturministeriet enligt ministeriets anvisningar. Ministeriet

gör en bedömning av huruvida sökanden uppfyller förutsättningarna för rätt till statsbidrag enligt 20 § i ungdomslagen. Vid bedömning av ungdomscentralen samhälleliga verkningar beaktas verksamhetens tillgänglighet och samarbetsnätverk samt beredskapen att utveckla ungdomsarbete. Vid bedömningen av helheten som ungdomscentralerna bildar, beaktas varje centrals storlek, centralernas geografiska läge och hur mångsidig den verksamhet är som ungdomscentralerna tillhandahåller. Utöver vad som föreskrivs i 20 § 2 mom. i ungdomslagen är en förutsättning för att en central ska godkännas som berättigad till statsbidrag att centralens verksamhet huvudsakligen riktas till unga, att centralens verksamhet är målinriktad, betydelsefull och ekonomisk, att centralens ekonomi och förvaltning sköts väl, att centralens läge, omgivning, lokaler och utrustning lämpar sig för handledd verksamhet året om och att centralens verksamhet täcker flera kommuners område, att centralen har en yrkesperson inom ungdomsarbete som svarar för ungdomsarbetet, tillräcklig handledningspersonal och tillräcklig kompetens inom ungdomsarbete, att centralen sörjer för säkerheten i sin verksamhet och omgivning och har ett system för uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Närmare bestämmelser om beviljande av statsunderstöd till en ungdomscentral finns i 10 § i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik. Enligt paragrafen beviljas statsunderstöd för uppgifter som avtalats i ett målstyrningsförfarande mellan undervisnings- och kulturministeriet och ungdomscentralen. Vid bedömning av behovet av understöd beaktas centralens ekonomiska ställning. Vid bedömning av den ekonomiska ställningen beaktas intäkterna från centralens egen verksamhet, andelen av de totala utgifterna i fråga om annan verksamhet än ungdomsverksamhet samt verksamhetens produktivitet.

Vid bedömning av ungdomscentralens uppgifter, verksamhetens kvalitet och samhälleliga verkningar beaktas serviceförmågan samt responsen från målgruppen och samarbetsnätverket, nyckeltalen som mäter verksamhetens kvalitet och omfattning och som det avtalats om i målstyrningsförfarandet, verksamhetens målinriktning, ekonomi samt hur centralens ekonomi och förvaltning sköts, personalens yrkeskunskap och kompetens, det totala antalet personer som deltagit i verksamheten och andelen unga, antalet unga som deltar i handledningen i förhållande till övrig användning bland unga, antalet inkvarteringsdygn i fråga om unga och det totala antalet inkvarteringsdygn, främjande av hållbar utveckling och bokföringen, som ska ordnas så att kostnaderna för verksamhet som stöds med statsunderstöd för ungdomsarbete framgår av den.

De gällande grunderna för ungdomscentralernas rätt till statsbidrag stöder inte till alla delar att ungdomscentralernas understödssystem riktar sig till den verksamhet som är mest betydelsefull med tanke på syftet med anslaget. Grunderna för fastställande av statsunderstöden till ungdomscentralerna är mycket varierande, och detta har resulterat i ovisshet bland stödtagarna om i vilken grad de olika grunderna de facto inverkar på understödsbeloppen. Därför finns det behov av intresse för att delvis precisera och förtydliga bestämmelserna om grunderna för hur understödet för en ungdomscentral bestäms.

2.5 Finlandsmodellen för hobbyverksamhet

Hobbyer är ett viktigt inslag i barns och ungas liv och av deras fritid. Hobbyer handlar om att ägna sig åt något man tycker om, ta vara på sina kompisrelationer, utveckla sig själv, förverkliga sina drömmar och hitta sina starka sidor samt om interaktion med tränaren, läraren eller handledaren. För barn och unga är det också allt viktigare med fritidsaktiviteter de själva tagit initiativ till. Hobbyer är ett sätt för barn och unga att tillbringa sin fritid på ett meningsfullt sätt. I bästa fall stöder hobbyn familjen genom att bidra till gemensam tid och gemensamma aktiviteter. Dessutom främjar hobbyverksamhet barns och ungas delaktighet i samhället. Fritidsundersökningar som gjorts bland barn och unga har visat att fritidsaktiviteten bland barn och unga är hög. Cirka nio av tio unga uppger att de utövar en hobby. Av dem som är under 10 år uppger så

många som 96 procent att de har en hobby. Även om andelen som har en hobby minskar något med åldern, ligger den kvar på nära 90 procent i alla åldersklasser. Hobbyer är lika vanliga bland flickor och pojkar, och boendemiljön har inte heller någon större inverkan på barns och ungas intresse för hobbyverksamhet.

I undervisnings- och kulturministeriets riksomfattande Elevenkät om hobbyer 2020 deltog 197 040 barn och unga. Elevenkäten genomförs i syfte att höra barn och unga om deras hobby-önskemål i anknytning till skoldagen. Enkäten skickades till alla låg- och högstudier. Eleverna fick välja ut sina favorithobbyer och hobbyer som de vill prova på bland 76 alternativ. Enligt svaren på enkäten skulle 55 procent av skoleleverna vilja börja med en hobby. Var femte saknar en hobby som de tycker om. Och av dem skulle över 60 procent av dem vilja börja med en hobby.

Enligt publikationen Strategi för hobbyverksamhet från 2019 (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2019:7) kan det som hindrar unga från att delta i hobbyverksamhet till exempel handla om att känna sig ensam, sakna kompisar och ha bristfälliga sociala nätverk, vara rädd för att bli utsatt för diskriminering eller mobbning samt om att inte ha tid eller inte ha råd. Annat som hindrar unga från att delta kan bland annat handla om den unga personens eget hälsotillstånd eller om en funktionsnedsättning som den unga har, eller om att inte känna till om det är en hobby som lämpar sig för en och att inte känna till lämpliga hobbyer eller platser för utövande av dem. Det kan också handla om att utbudet på hobbyer är litet, att inte få tillräckligt stöd av sina närmaste eller om deras inställning till fritidsintresset, att det är för lång väg till hobbyverksamheten eller om vad det kostar.

Man har eftersträvat svara på dels ovannämnda hinder, med också på barns och ungas egna önskemål gällande hobbyer samt på deras varierande behov med hjälp av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet genom att främja de ungas möjlighet att i anknytning till skoldagen ha en hobby som de tycker om och som är avgiftsfri. Genomförandet av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet inleddes med ett pilotförsök 2020. I pilotfasen beviljades 117 kommuner understöd, och projekten som beviljades understöd genomfördes under vårterminen 2021. Det första egentliga verksamhetsläsåret för Finlandsmodellen genomförs den 1 augusti 2021– den 30 juni 2022, och målgruppen är elever i årskurs 1–9 i den grundläggande utbildningen samt elever i påbyggnadsundervisning. I Finlandsmodellen för hobbyverksamhet kombineras hörande av barn och unga om deras hobbyönskemål, samordning av befintlig god praxis och befintliga arbetssätt samt samarbete mellan skolan och fritidsaktörerna. År 2020 hördes barn och unga via en riksomfattande Elevenkät. Ansökan om statsunderstöd för läsåret 2021–2022 ordnades i mars-april 2021 och på basis av den beviljade regionförvaltningsverken 235 kommuner understöd för att genomföra Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Under det första egentliga verksamhetsåret omfattar verksamheten enligt ansökningarna om statsunderstöd 1 900 skolor och ca 400 000 barn och unga. Totalt beviljades 17 miljoner euro i understöd år 2021.

Understöden beviljas kommunerna. Förutom kommuner kan även aktörer inom den privata och den tredje sektorn ordna hobbyer. Målet är att styra finansieringen till hobbyverksamhet för barn och unga i samband med skoldagen, i regel före eller efter skoldagen. Enligt utlysningen kan understödet användas bl.a. för ledarnas löne- och arvodeskostnader, inklusive kostnader för assistenter för barn och unga som är i behov av särskilt stöd, skäliga samordningskostnader, välmotiverade kostnader för transport till hobbyplatserna, nödvändiga och skäliga utrustnings- och materialkostnader samt för lokalkostnader för projektet när det inte är möjligt att använda skolans lokaler på grund av innehållet i hobbyverksamheten. Undervisnings- och kulturministeriets ansökan om understöd för Finlandsmodellen för hobbyverksamhet för läsåret 2022–2023 var öppen i februari-mars 2022. Det fanns sammanlagt 14,5 miljoner euro att dela ut. Understöd

söktes av 256 kommuner. Enligt ansökningarna har kommunerna som mål att få med nästan 400 000 barn och unga och avsikten är att ordna över 380 000 handledda timmar.

Som stöd för genomförandet av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet inrättades en kontaktpunkt i anslutning till Utbildningsstyrelsen år 2021. Kontaktpunkten förvaltas av Förbundet för barnkulturcenter i Finland. Kontaktpunkten har bl.a. till uppgift att stödja kommunerna och dem som ordnar hobbyer och att sprida god praxis. Kontaktpunkten främjar bildandet av nätverk mellan kommuner och arrangörer samt möjligheterna att hitta yrkeskunniga handledare i kommunerna för att förverkliga barns och ungas hobbyönskemål. På kontaktpunktens webbplats (<https://harrastamisensuomenmalli.fi/sv/>) har man som stöd för verksamheten enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet samlat material och anvisningar för både kommunerna och dem som ordnar hobbyverksamhet.

Det har skapats lokala tillämpningar av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, och kommunerna har också fått handlingsutrymme för genomförandet av modellen, eftersom situationen gällande hobbyverksamheten, antalet aktörer som ordnar hobbyer och antalet unga samt de lokala förhållandena är mycket varierande på olika håll i Finland. Hösten 2021 kartlade undervisnings- och kulturministeriet genom en kommunenkät hur genomförandet av den Finlandsmodellen för hobbyverksamhet fungerar i kommunerna och vad kommunerna har för synpunkter på hur modellen kan utvecklas och kontinuiteten säkerställas. Enkäten var öppen från den 29 september till den 14 oktober 2021. Enkäten besvarades av 136 kommuner. I 122 av kommunerna var Finlandsmodellen för hobbyverksamhet i bruk, och de hade fått statsunderstöd från undervisnings- och kulturministeriet för genomförandet av modellen. Utifrån svaren på enkäten har kommunerna redan hunnit skapa god praxis för genomförandet av modellen och fungerande samarbetsnätverk, men en utmaning ansågs bland annat vara att anpassa modellen till kommunernas olikartade förhållanden. Avsaknaden av eller det ringa antalet aktörer inom hobbyverksamhet ansågs också försvåra tillgången på handledare, i synnerhet i mindre kommuner. När det gäller att etablera och fortsätta Finlandsmodellen ansåg 43 procent av dem som besvarade enkäten att en förutsättning för att kunna etablera och fortsätta med modellen är att finansieringen tryggas, och 38 procent att det krävs laggrund och finansiering för detta. Dessutom ansåg 19 procent av respondenterna att en fortsättning för modellen även kräver andra åtgärder, såsom mer handledarresurser och fler aktörer inom hobbyverksamhet.

Undervisnings- och kulturministeriet bad även dem som ordnar hobbyer att framföra synpunkter på och utvecklingsförslag för modellen inför utlysningen av ansökningsomgången för understöd våren 2022. Resultaten av enkäten utnyttjades i vårens ansökan om understöd och allmänt i riktlinjerna för Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Enkäten var öppen från den 21 december 2021 till den 14 januari 2022. Enkäten besvarades av 479 respondenter, av vilka 87 procent deltar i Finlandsmodellen för hobbyverksamhet och åtta procent sade att de planerar att delta i den under 2022. De som besvarade enkäten uppgav att Finlandsmodellen bland annat lyckats få till stånd ökat samarbete, ett mångsidigt utbud av hobbyer även i små skolor och på små orter, tillgodose barns och ungas önskemål samt tillräcklig finansiering. I utvecklingsförslagen lyftes bl.a. fram att man borde få finansieringsbeslutet tidigare, att det borde skapas en materialbank till stöd för verksamheten, att det behövs information på flera språk och via flera kanaler samt att man borde säkerställa modellens kontinuitet.

Genomförandet av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet har inletts med en årlig ansökan om statsunderstöd, och målet har varit att etablera Finlandsmodellen som ett bestående förfarande i kommunerna. Samtidigt har ett långsiktigt mål varit att utreda möjligheten att skapa en lagstiftningsgrund för modellen. I rambeslutet för statsfinanserna har anslagsnivån för Finlandsmodellen för hobbyverksamhet för 2022—2025 fastställts till 14,5 miljoner euro per år, men beslut om finansieringen av modellen fattas årligen i statsbudgeten. I statsbudgeten för år 2022

har under moment 29.01.30 *Hobbyverksamhet för barn och unga* beviljats 14,5 miljoner euro. Även om den nuvarande finansieringen av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet inte är av permanent natur och kommunerna förutsätts ha en självfinansieringsandel på minst 20 procent som grund för beviljande av statsunderstödsfinansiering, har antalet kommuner som deltar i projektet under modellens första egentliga verksamhetslåsår fördubblats i förhållande till pilotfasen. Dessutom ansökte över 87 procent av kommunerna i Finland utom Åland om statsunderstöd i ansökningsomgången våren 2022. Detta kan anses vara en positiv utvecklingstrend med tanke på syftet med Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, och ett belägg för att kommuner runt om i landet har ansett att det finns ett behov av att delta i genomförandet av modellen. För att den nya modellen för hobbyverksamhet ska kunna befästas och dess varaktighet säkerställas ännu mer heltäckande, är det ändamålsenligt att skapa en författningsgrund för modellen. Eftersom det är fråga om hobbyverksamhet för unga och eftersom statsunderstöden för Finlandsmodellen för hobbyverksamhet redan nu har beviljats med stöd av ungdomslagen, är det ändamålsenligt att föreskriva om modellen i ungdomslagen. Avsikten är att en utvärdering av modellen ska göras hösten 2022.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att göra förfarandet för godkännande av riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, för riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet och för godkännande av ungdomscentraler som berättigade till statsbidrag och för beviljande av statsunderstöd smidigare och att effektivisera en transparent tillämpning av bestämmelserna. Syftet är att precisera bestämmelserna om godkännande av rätten till statsbidrag och beviljande av statsunderstöd och förfarandena i enlighet med dem för att förutsättningarna för godkännande av berättigande till statsbidrag och beviljande av statsunderstöd ska vara så tydliga, transparenta och rättvisa som möjligt för dem som får statsunderstöd. Ett ytterligare mål är att prövningen av rätten till och för beviljande av statsunderstöd ska vara smidig, tydlig och konsekvent ur statsbidragsmyndighetens synvinkel, med beaktande av den prövningsrätt som hänför sig till beslutsfattandet. Ett annat mål är också att bestämmelserna om återkallande av rätten till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet ska förenhetligas i förhållande till bestämmelserna om återkallande av rätten till statsbidrag för riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet, ungdomscentraler och verkstäder för unga.

Syftet med att föreskriva om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen är att öka de ungas välbefinnande och jämlikhet genom att etablera hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen som en permanent verksamhetsmodell i kommunerna och på så sätt främja möjligheterna för de unga som deltar i den grundläggande utbildningen till en hobby som de tycker om och är avgiftsfri i anknytning till skoldagen. Genom de föreslagna bestämmelserna preciseras syftet med och innehållet i hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen samt grunderna för hur finansieringen av verksamheten bestäms.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Godkännande av rätt till statsbidrag

I denna proposition föreslås det att ungdomslagens bestämmelser om godkännande av rätten till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet samt en ungdomscentral ändras genom att förutsättningarna för godkännande av rätten till statsbidrag preciseras. Vid prövningen av rätten till statsunderstöd

för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet föreslås i propositionen således att betydelsen och genomslagskraften för organisationens verksamhet ska betonas mer än för närvarande uttryckligen med tanke på ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten samt att ett nytt kriterium ska vara hur aktuell organisationens verksamhet är. Ett ytterligare villkor för att få rätt till statsbidrag föreslås i fortsättningen vara att organisationens förvaltning och ekonomi sköts på ett ansvarsfullt sätt. Det föreslås att definitionen av hur rikstäckande organisationens verksamhet är preciseras i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik.

Vidare föreslås att bestämmelserna om godkännande av ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet som berättigat till statsbidrag ses över så att man vid prövningen av dess rätt till statsbidrag framöver betonar att den sökandes verksamhet vid kompetenscentret motsvarar prioriteringarna för kompetenscentrumen i det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik. Vid prövningen av rätten till statsbidrag förutsätts enligt förslaget dessutom, till skillnad från nuläget, att sökandens förvaltning och ekonomi sköts på ett ansvarsfullt sätt och att sökanden har riksomfattande kompetens och erfarenhet på ungdomsområdet. Vid prövningen av rätten till statsbidrag beaktas i fortsättningen enligt förslaget inte längre centrrets samhälleliga verkningar som ett separat kriterium, utan i stället hur väl den plan för kompetenscentrumverksamheten som sökanden presenterat motsvarar prioriteringarna för kompetenscentrumen. Bedömningen av de samhälleliga verkningarna lämpar sig inte för statsunderstödsprövning, där kompetenscentrumets verksamhet bedöms i förhållande till prioriteringarna i det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitik. Att använda sig av samhälleliga verkningar som bedömningsgrund har dessutom i praktiken visat sig vara en utmaning med tanke på en entydig och jämlig mätning.

Enligt propositionen föreslås det att bestämmelserna om godkännande av en ungdomscentral som berättigad till statsbidrag ses över bl.a. genom att fastställandet av syftet med ungdomscentralen förtydligas. Enligt propositionen föreslås en förutsättning för godkännande som berättigad till statsunderstöd vara att centralens huvudsakliga uppgift genom ungdomsarbete tillhandahålla handledd verksamhet för unga året om. Förslaget ersätter den nuvarande mer detaljerade uppgiftsförteckningen, enligt vilken centralens huvudsakliga uppgift året om inom ungdomsarbetet är att tillhandahålla handledd äventyrs-, natur-, miljö-, kultur- eller lägerverksamhet för unga. Syftet med den föreslagna ändringen är att uttryckligen betona centralens uppgift inom ungdomsarbetet oberoende av i vilken form verksamheten ordnas. Vid prövningen av ungdomscentralernas rätt till statsbidrag och bedömningen av den föreslås också tydligare definitioner, som ska stödja inriktandet av understödet på ett mer ändamålsenligt sätt genom att man i fortsättningen ska bedöma genomslagskraften för centralens verksamhet i stället för dess samhälleliga verkningar.

Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet och ungdomscentraler

I propositionen föreslås det att grunderna för bestämmande av statsunderstöd för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet och ungdomscentraler förtydligas jämfört med nuläget. Som en ny grund vid prövningen av beloppet på statsunderstödet för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet föreslås att man beaktar hur aktuell organisationens verksamhet är. Genom att lägga till hur aktuell verksamheten är som bedömningsgrund säkerställs att den verksamhet som understöds möjligast väl motsvarar de ungas behov vid en given tidpunkt. Som en ytterligare bedömningsgrund utöver skötseln av organisationens ekonomi, som även för närvarande ska beaktas, föreslås en skötsel av organisationens förvaltning.

Enligt propositionen ska det vid prövningen av beloppet av det statsunderstöd som beviljas det riksomfattande kompetenscentret på ungdomsområdet inte längre krävas att centret har några samhälleliga verkningar. Däremot föreslås att man vid prövningen av beloppet av statsunderstödet till kompetenscentren ska beakta arten och omfattningen av centrets uppgifter och verksamhet. I bestämmelsen om beviljande av statsunderstöd stryks enligt förslaget dessutom villkoret att ett eventuellt överskott ska användas för centrumets ungdomsarbete och utvecklingen av det. Avsikten är att ungdomsområdet i så stor utsträckning som möjligt ska dra nytta av kompetenscentrumens verksamhet, varvid det inte längre är ändamålsenligt att de bedriver avgiftsbelagd serviceverksamhet. Om verksamheten vid ett kompetenscentrum visar överskott ska det enligt förslaget i fortsättningen återbetalas till undervisnings- och kulturministeriet i enlighet med de allmänna villkoren och begränsningarna för specialunderstöd.

I propositionen föreslås det att bestämningsgrunderna för det statsunderstöd som beviljas ungdomscentraler ses över så att de blir enklare och tydligare än för närvarande. Avsikten är att framför allt understödstagarna lättare ska kunna gestalta hur grunderna inverkar på beloppet av det understöd som beviljas. Vid prövningen av statsunderstödet ska beaktas för närvarande centralens uppgifter inom ungdomsarbetet samt verksamhetens art och samhälleliga verkningar. Enligt propositionen föreslås att man vid prövningen av statsunderstödet ska beakta ungdomsarbetets art och omfattning och genomslagskraften för centralens verksamhet samt skötseln av centralens ekonomi och förvaltning. Enligt förslaget ska centrets samhälleliga verkningar inte längre användas som en särskild bedömningsgrund vid prövningen av beviljande av statsunderstöd.

Hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet

I propositionen föreslås att det till ungdomslagen fogas nya bestämmelser om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet samt om beviljande av statsunderstöd för genomförande av sådan hobbyverksamhet. I lagen föreslås bestämmelser om syftet med hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet samt om kommunens uppgifter när den ordnar sådan hobbyverksamhet. De nya bestämmelserna om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen förpliktar inte kommunen att ordna eller skaffa sådan hobbyverksamhet för unga som motsvarar modellen, utan det är fråga om en uppgift som är frivillig för kommunen. Enligt förslaget ska det vara frivilligt för unga att delta i hobbyverksamheten.

I lagen ska enligt förslaget också föreskrivas närmare om de förutsättningar som ska beaktas vid prövningen av beloppet av statsunderstöd som beviljas för sådan hobbyverksamhet för unga. Förutsättningarna enligt propositionen motsvarar i huvudsak de förutsättningar som redan nu har beaktats i undervisnings- och kulturministeriets ansökningar om understöd där kommunerna har beviljats statsunderstöd för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen. Enligt förslaget ska storleken på det anslag som står till förfogande för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen även i fortsättningen årligen bestämmas i statsbudgeten.

Andra föreslagna ändringar

I propositionen föreslås det att förfarandet för återkallande av rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet ändras. I nuläget kan rätten till statsunderstöd återkallas, om organisationens verksamhet under två år utan avbrott inte uppfyller de villkor för rätt till statsunderstöd som anges i ungdomslagen eller med stöd av den. Enligt propositionens förslag är det med tanke på jämlikheten mellan aktörerna motiverat att slopa kravet på två på varandra följande år, och i fortsättningen föreslås rätten till statsunderstöd för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet kunna återkallas om den inte längre uppfyller de villkor för rätt till statsunderstöd som föreskrivs i ungdomslagen. Avsikten är att göra det lättare än för

närvarande att återkalla en organisations rätt till statsbidrag när organisationens verksamhet står i strid med de villkor för rätt till statsbidrag som föreskrivs i ungdomslagen eller med stöd av den. De föreslagna bestämmelserna stämmer överens med bestämmelserna om återkallande av rätten till statsbidrag för riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet, ungdomscentraler och verkstäder för unga.

I propositionen föreslås det också att hänvisningen i ungdomslagens bestämmelse om sökande av ändring till den upphävda förvaltningsprocesslagen (586/1996) ändras till en hänvisning till den lag om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) som trätt i kraft vid ingången av 2020. Dessutom föreslås ett förtydligande av bestämmelsen om ändringssökande genom att stryka bestämmelser ur den som överlappar med lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga betydande konsekvenser för statsfinanserna. Syftet med propositionen är att göra förfarandet för godkännande av riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, för riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet och ungdomscentraler som berättigade till statsbidrag och för beviljande av statsunderstöd för dem smidigare och tydligare genom att precisera godkännandet av rätten till statsbidrag och grunderna för beviljande av statsbidrag.

För närvarande finns det 117 riksomfattande organisationer på ungdomsområdet som har rätt till statsbidrag. Med stöd av de föreslagna bestämmelserna ses grunderna för godkännande av riksomfattande organisationer på ungdomsområdet som berättigade till statsbidrag över, vilket förväntas medföra att det tilltagande antalet organisationer som är berättigade till statsbidrag bromsas upp jämfört med nuläget. Dessutom kan det antas att antalet organisationer som är berättigade till statsbidrag minskar något till följd av att ministeriet under 2023 kommer att bedöma rätten till statsbidrag för de nuvarande riksomfattande organisationer på ungdomsområdet som beviljats statsunderstöd på nytt, och nu i enlighet med de reviderade grunderna för godkännande.

Enligt propositionen föreslås rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet också kunna återkallas lättare än för närvarande. Den föreslagna ändringen av förfarandet för återkallande av rätten till statsbidrag bedöms dock inte ha någon betydande inverkan på de nuvarande statsbidragsberättigade organisationernas ställning eller på de understöd som beviljas dem, utan den föreslagna bestämmelsen blir tillämplig endast i enskilda fall om organisationens verksamhet inte längre uppfyller de förutsättningar för rätten till statsbidrag som föreskrivs i ungdomslagen eller med stöd av den. Om rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet ändå återkallas, ska organisationen inte heller längre beviljas statsunderstöd. Det inbesparade understödsbeloppet omfördelas enligt förslaget då inom ramen för budgetanslaget för understöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet. Om antalet organisationer som är berättigade till statsbidrag minskar väsentligt, kan det senare vara nödvändigt att på nytt bedöma behovet av dimensioneringen av det tillgängliga anslaget.

De ändringar i grunderna för beviljande av statsunderstöd som föreslås i propositionen påverkar inte det totala beloppet av det anslag som är avsett för understöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet. År 2021 beviljade undervisnings- och kulturministeriet allmänt understöd till 97 riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och år 2022 beviljades allmänt understöd till 95 organisationer. De beviljade understöden uppgick till sammanlagt

18,6 miljoner euro per år. Den föreslagna justeringen av grunderna för beviljande av statsunderstöd inverkar inte direkt på det understödsbelopp som en enskild organisation får, eftersom det årliga understödsbeloppet för varje organisation också beror på antalet organisationer som ansöker om och får understöd, det anslag som kan beviljas samt den verksamhet respektive organisation planerat och genomfört. Om antalet organisationer som får understöd minskar till följd av de föreslagna ändringarna i grunderna för beviljande av statsunderstöd eller om det understödsbelopp som de får minskar, omfördelas det inbesparade understödsbeloppet på motsvarande sätt som i nuläget inom ramen för anslaget för understöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet.

Inte heller de föreslagna ändringarna som gäller godkännande av riksomfattande kompetenscentrum eller ungdomscentraler som berättigade till statsbidrag och beviljande av understöd har några betydande ekonomiska konsekvenser. De föreslagna ändringarna i grunderna för beviljande av statsunderstöd påverkar inte det totala beloppet av anslaget för understöd till ungdomscentralerna och de riksomfattande kompetenscentrumen på ungdomsområdet. Även om vissa grunder för godkännande av ungdomscentraler som berättigade till statsbidrag ses över med stöd av de föreslagna bestämmelserna, kan antalet ungdomscentraler som får statsunderstöd dock uppskattas förbli detsamma eller eventuellt endast minska något. Om antalet statsunderstödda ungdomscentraler endast minskar för några enstaka ungdomscentraler, omfördelas det inbesparade understödsbeloppet inom ramen för anslaget för understöd till ungdomscentralerna.

De föreslagna ändringarna som gäller godkännandet av rätten till statsbidrag för riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet inverkar inte på antalet kompetenscentrum som har rätt till statsbidrag, eftersom kompetenscentrumens rätt till statsbidrag godkänns för viss tid för programperioden för det vid respektive tidpunkt gällande riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik, och antalet kan variera enligt prioriteringarna för respektive programperiod. I fråga om riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet föreslås det i propositionen att kravet på att ett eventuellt överskott ska användas för centrumets ungdomsarbete och utvecklingen av det ska slopas i bestämmelsen om beviljande av statsunderstöd. I fortsättningen ska ett eventuellt överskott av verksamheten vid ett kompetenscentrum återbetalas till undervisnings- och kulturministeriet i enlighet med gällande allmänna villkor och begränsningar för specialunderstöd. Med det understöd som beviljas kompetenscentrumen kan alla kostnader för kompetenscentrumverksamheten täckas. Den gällande regleringen har dock gjort det möjligt för ett kompetenscentrum att genom sin avgiftsbelagda serviceverksamhet i anslutning till kompetenscentrumverksamheten skapa ett överskott som det har kunnat använda för sin kompetenscentrumverksamhet. Till följd av den föreslagna ändringen är det inte längre att ändamålsenligt att kompetenscentret ordnar avgiftsbelagd serviceverksamhet, eftersom det eventuella överskott som verksamheten ger upphov till ska återbetalas till ministeriet.

I propositionen föreslås inga nya förpliktande uppgifter för kommunerna, så propositionen har inga konsekvenser för den statsandel för det ungdomsarbete som kommunerna får. I propositionen föreslås bestämmelser i ungdomslagen om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Enligt de föreslagna bestämmelserna kan kommunerna frivilligt ordna hobbyverksamhet för unga som deltar i grundläggande utbildning. I lagen föreslås också bestämmelser om beviljande av statsunderstöd för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Enligt förslaget kan årligen i statsbudgeten tas in ett anslag som beviljas för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Även i fortsättningen kommer storleken på statsunderstöden för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen att vara beroende av det årliga anslag som vid respektive tidpunkt anvisas i statsbudgeten. Kommunerna har sedan 2021 beviljats statsunderstöd för hobbyverksamhet enligt Finlandsmodellen, och i beslutet om ramarna för statsfinanserna för 2022—2025 har anslagsni-

RP 107/2022 rd

vån för Finlandsmodellen för hobbyverksamhet fastställts till 14,5 miljoner euro per år. I statsbudgeten har det också 2022 tagits in ett anslag på 14,5 miljoner euro för statsunderstöd för hobbyverksamhet enligt Finlandsmodellen.

Kommunerna har för närvarande beviljats statsunderstöd för hobbyverksamhet enligt Finlandsmodellen till en andel på högst 80 procent av de totala kostnaderna för den verksamhet som understöds, och som villkor för understödet har det förutsatts att kommunen har minst 20 procent annan finansiering för att täcka kostnaderna för den understödda verksamheten. När det gäller kommunernas självfinansieringsandel skulle ordnandet av hobbyverksamhet även i fortsättningen medföra kostnader för kommunerna, men de föreslagna nya bestämmelserna i ungdomslagen påverkar inte nuläget till denna del. Eftersom det även i fortsättningen är upp till kommunerna själva att ordna hobbyverksamhet och ansöka om understöd i anslutning till den, innebär förslaget inte någon direkt ökning av kommunernas utgifter från nuvarande nivå. Beloppet av det statsunderstöd som en enskild kommun årligen får kan minska, och å andra sidan ökar kommunens självfinansieringsandel jämfört med nuläget, om det anslag som i statsbudgeten reserverats för hobbyverksamhet hålls på samma nivå även i fortsättningen och om antalet kommuner som ansöker om understöd ökar när den hobbyverksamhet som avses i den föreslagna lagen etableras. Kommunens självfinansieringsandel kan öka jämfört med nuläget också om beloppet av det statsunderstöd som beviljas kommunen inte ökar, men kommunen ordnar hobbyverksamhet för fler unga än för närvarande.

Konsekvenser för kommunerna

Enligt förslaget ska det också i fortsättningen vara frivilligt för kommunerna att ordna hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet och att ansöka om statsunderstöd för hobbyverksamhet. Om kommunen beslutar att ordna sådan hobbyverksamhet och ansöka om statsunderstöd för den, ska kommunen vid ordnandet av hobbyverksamheten följa de föreslagna bestämmelserna. I praktiken motsvarar de förutsättningar för ordnande av hobbyverksamhet som anges i den föreslagna lagen och de uppgifter som hänför sig till genomförandet av modellen även de kriterier som för närvarande använts vid ansökan om understöd för genomförande av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Dessa kriterier har bedömts vid beviljandet av statsunderstöd och prövningen av understödets belopp. Även om det enligt förslaget i fortsättningen ska föreskrivas i lag om de faktorer som ska beaktas vid prövningen av beloppet av det beviljade statsunderstödet, är det alltjämt fråga om statsunderstöd enligt prövning, och även i fortsättningen påverkas beloppet av det understöd som beviljas en kommun bland annat av nivån på det budgetanslag som står till buds, antalet kommuner som sökt understöd, arten och omfattningen av den hobbyverksamhet som beskrivs i ansökan om understöd samt av hur kommunen på basis av sin ansökan utför de uppgifter som avses i den föreslagna lagen.

Propositionen innebär en förbättring av kommunernas möjligheter att tillgodose de behov och önskemål som de unga som bor i kommunen har när det gäller hobbyer. Hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen ska enligt förslaget även i fortsättningen bedrivas lokalt i kommunerna. Propositionen ger kommunerna möjlighet att genomföra sådan hobbyverksamhet för unga enligt modellen, med beaktande av lokala förhållanden och praxis som konstaterats fungera bra. Sättet att ordna hobbyverksamhet för unga kan enligt förslaget alltså variera från kommun till kommun, dock så att verksamheten motsvarar bestämmelserna i den föreslagna lagen och kriterierna i ansökan om statsunderstöd. Kommunerna har den bästa kännedomen om behoven av att utöva hobbyverksamhet hos barn och unga som bor i kommunen samt om dem som ordnar hobbyverksamhet i närområdet. För att iaktta barnens och de ungas hobbyönskemål ska kommunen enligt förslaget också kunna anställa handledare längre bort, vilket bidrar till att det blir hobbyer som håller hög kvalitet och är sådana de unga tycker om. När en tvåspråkig

kommun ordnar hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, ska kommunen se till att hobbyverksamheten tillhandahålls på lika grunder för ungdomar i vardera språkgruppen.

Enligt propositionen kan kommunen på motsvarande sätt som för närvarande årligen ansöka om understöd när den ordnar hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Enligt förslaget kommer den årliga ansökningsprocessen, samordningen av hobbyverksamheten i kommunen samt avtalen om hobbyverksamhet med dem som ordnar hobbyverksamhet även framledes att förutsätta administrativt arbete och resurser från kommunens sida. Det administrativa arbetet anknyter bl.a. till utarbetandet av ansökan av understöd och de planer som behövs för den samt till genomförandet av hörandet av unga. I anknytning till de beviljade statsunderstöden ingår även att rapportera om resultaten för projektet och för hur understödet använts när den kommun som beviljats statsunderstöd ska redovisa för hur understödet använts efter det projektet har avslutats. I redovisningen ska ingå både ekonomisk rapportering och resultatrapportering. Statsbidragsmyndigheten har med stöd av 16 § i statsunderstödslagen rätt att i samband med utbetalningen av statsunderstöd och övervakningen av dess användning utföra nödvändiga granskningar som gäller statsunderstödstagarens ekonomi och verksamhet. Därtill ska den kommun som får understöd utreda sin eventuella skyldighet att iakttä upphandlingslagstiftningen och vid behov beakta detta i sin verksamhet. Därmed förutsätter en eventuell konkurrensutsättning av en hobbytjänst administrativt arbete för kommunens del, om tjänsten anskaffas av någon annan serviceproducent.

Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna i anslutning till godkännandet av riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och ungdomscentraler som berättigade till statsbidrag ökar i någon mån undervisnings- och kulturministeriets arbetsmängd med avseende på bedömningen av huruvida riksomfattande organisationer på ungdomsområdet respektive ungdomscentraler har rätt till statsbidrag. Det handlar om utredningar av huruvida de nuvarande aktörer som har rätt till statsbidrag är berättigade till statsbidrag också efter att den föreslagna lagen har trätt i kraft. Den ökade arbetsmängden skulle dock vara av engångsnatur och gäller endast 2023. Å andra sidan kan de föreslagna bestämmelserna, som är tydligare än de nuvarande, i fortsättningen anses göra beslutsprövningen och förfarandet i samband med godkännande av rätten till statsbidrag och beviljande av statsunderstöd vid undervisnings- och kulturministeriet smidigare. Således skulle den arbetsmängd som krävs för ovan nämnda uppgifter minska, och därmed även den arbetstid som de tar i anspråk. Även den föreslagna revideringen av bestämmelserna om riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet skulle göra statsunderstödsprocessen smidigare, vilket i sin tur i någon mån kunde minska den arbetsmängd som krävs för uppgifter i samband med godkännande av rätten till statsbidrag och beviljande av statsunderstöd.

Hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen har ordnats och statsunderstöd för hobbyverksamheten har beviljats från och med 2021. I modellens pilotfas och i utlysningarna av statsunderstöd för de första verksamhetsåren har regionförvaltningsverken ansvarat för behandlingen av ansökningarna om statsunderstöd, beviljandet av understöd och övervakningen av användningen av understödet. Undervisnings- och kulturministeriet har svarat bland annat för den allmänna informationsstyrningen, uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av modellen samt för fastställandet av villkoren för ansökan om understöd. Avsikten är att uppgifterna även i fortsättningen ska fördelas mellan ministeriet och regionförvaltningsverken på motsvarande sätt som i nuläget. När det gäller Finlandsmodellen för hobbyverksamhet bedöms propositionen därmed inte direkt öka undervisnings- och kulturministeriets eller regionförvaltningsverkens arbetsmängd jämfört med nuläget. Om fler kommuner än för närvarande ansöker om statsun-

derstöd för hobbyverksamhet för unga enligt den Finlandsmodellen i och med att modellen etableras, kommer regionförvaltningsverkens arbetsmängd att öka i och med att antalet ansökningar och redovisningar som ska behandlas ökar.

Konsekvenser för barn, unga och aktörer på ungdomsområdet

Statsunderstöd som beviljas för verksamheten vid riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet och ungdomscentraler riktar sig i sin helhet till ungdomsarbete, ungdomsverksamhet och organisationer som producerar tjänster på ungdomsområdet, vars direkta eller indirekta målgrupp är sådana unga som avses i ungdomslagen. Begreppet unga omfattar också åldersgruppen barn, eftersom unga i enlighet med ungdomslagens definition avser alla som är under 29 år. De ändringar som föreslås i bestämmelserna om godkännande av rätten till statsbidrag och beviljande av statsunderstöd stärker och förtydligar understödssystemet för aktörer på ungdomsområdet. De föreslagna bestämmelserna gör det lättare för statsbidragsmyndigheten att rikta understöden noggrannare än hittills till högklassigt och aktuellt ungdomsarbete och ungdomsverksamhet, vilket indirekt stöder de ungas uppväxt- och levnadsvillkor samt stärker ett aktivt medborgarskap hos dem. För aktörerna på ungdomsområdet skulle förtydligandet av bestämmelserna om rätten till statsbidrag och om grunderna för beviljande av understöd göra det lättare att förstå motiveringarna till besluten och därmed också bidra till transparensen i beslutsfattandet.

Förslaget att etablera hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet främjar välbefinnandet hos unga som deltar i den grundläggande utbildningen genom att utöka deras möjligheter att få tillgång till en hobby de tycker om och är avgiftsfri. Propositionen har därmed indirekt positiva konsekvenser med tanke på barns och ungas fysiska och psykiska hälsa samt på deras möjligheter att få röra på sig och delta i fritidsaktiviteter. Genom hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen kan allt fler unga hitta en hobby som de tycker om oberoende av familjens socioekonomiska ställning, boningsort, avståndet från hemmet till hobbyerna eller en sjukdom eller funktionsnedsättning som den unga personen har. Hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen främjar möjligheten till hobbyverksamhet till exempel i glesbygdsområden där den unga inte nödvändigtvis har möjlighet att regelbundet ta sig till någon hobbyverksamhet. Hobbyverksamhet enligt Finlandsmodellen kan främja möjligheten till hobbyverksamhet också för unga som på grund av avsaknad av en assistent som han eller hon behöver inte tidigare har kunnat utöva någon hobbyverksamhet. Dessutom kan unga, som inte tidigare intresserat sig för någon hobby eller av någon annan anledning inte hittat någon hobby som de tycker om, med låg tröskel och med hjälp av ett multiprofessionellt fält hitta en aktivitet som väcker deras intresse via en ny hobby i anknytning till skoldagen. I hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen ligger fokus på kvaliteten på den hobbyverksamhet som ordnas. Faktorer som påverkar hobbyns kvalitet, såsom en kompetent handledare och en trygg, icke-diskriminerande atmosfär fri från mobbning, bidrar för sin del till att göra hobbyn intressant och till ett fortsatt intresse.

Hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen minskar också den tid efter skoldagens slut som unga tillbringar utan att någon vuxen är närvarande. Därmed stöder propositionen indirekt via olika hobbyinnehåll en trygg och meningsfull fritid för de unga samt förebygger upplevelser av ensamhet och marginalisering, samtidigt som de lär sig nya färdigheter och får nya kompisar. Hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen stöder de ungas anpassning till verksamhet i grupp och gemenskapskänsla. En hobbygrupp kan ge unga upplevelser av framgång i fråga om sådana färdigheter som kanske inte ådagaläggs under skoldagen. Dessutom frigör det mer kvällstid som kan anslås för gemensam tid med familjen, i och med att hobbyerna enligt Finlandsmodellen ordnas så snart som möjligt efter skoldagens slut eller innan den börjar.

Propositionen har inga konsekvenser för jämställdheten mellan könen.

Konsekvenser för de ungas språkliga rättigheter

Av det understödsanslag som är avsett för verksamheten i riksomfattande organisationer på ungdomsområdet som är berättigade till statsbidrag understöds årligen finsk-, svensk- och samiskspråkig ungdomsverksamhet. De föreslagna bestämmelserna om riksomfattande organisationer på ungdomsområdet bedöms inte ha några konsekvenser för tillgodoseendet av de ungas språkliga rättigheter. I propositionen föreslås en ändring av definitionen på vad som avses med rikstäckande verksamhet vid prövningen av rätten till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och i bestämmelserna i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik. Avsikten är att även i fortsättningen trygga språkliga minoritetsgruppers och andra minoritetsgruppers förutsättningar att få statsunderstöd för sin verksamhet genom att bevara möjligheten i förordningen att avvika från definitionen på vad som avses med rikstäckande verksamhet. Sannolikt kommer undantagsbestämmelsen i 5 § 4 mom. i förordningen att tillämpas i praktiken oftare än nu är fallet då rätten till statsbidrag för organisationer som representerar språkliga minoritetsgrupper eller andra minoritetsgrupper bedöms i förhållande till definitionen av vad som avses med rikstäckande verksamhet.

För närvarande förutsätts riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet ha serviceförmåga på bägge nationalspråken. Till riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet kan utses en finsk- eller svenskspråkig aktör på ungdomsområdet. Dessutom har ett av de riksomfattande kompetenscentrumen på ungdomsområdet fått som uppgift att samordna det finlandssvenska ungdomsarbetet mellan olika kompetenscentrum. De föreslagna bestämmelserna om riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet innebär ingen förändring av nuläget i detta hänseende, och propositionen har inga konsekvenser för tillgodoseendet av de ungas språkliga rättigheter. De föreslagna ändringarna av bestämmelserna om ungdomscentralerna inverkar inte heller på tillgodoseendet av de ungas språkliga rättigheter.

Bestämmelserna om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen gör det möjligt att ordna hobbyverksamhet för unga med beaktande av de lokala förhållandena, och kommunens möjligheter att ordna hobbyverksamhet för unga till exempel på olika språk begränsas inte genom propositionen. Hobbygrupperna föreslås vid behov även kunna vara tvåspråkiga. När en tvåspråkig kommun ordnar hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen, ska kommunen se till att hobbyverksamheten tillhandahålls på lika grunder för ungdomar i vardera språkgruppen.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

I propositionen föreslås att det till ungdomslagen fogas nya bestämmelser om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet samt om beviljande av statsunderstöd för sådan hobbyverksamhet. Ett alternativ i det skede propositionen om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet bereddes var att införa bestämmelser om hobbyverksamhet för unga samt om statsunderstöd som beviljas för den i någon annan lag än i ungdomslagen eller att stifta en helt separat lag om hobbyverksamhet för unga. I beredningsskedet bedömdes det dock vara mest ändamålsenligt att i ungdomslagen föreskriva om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, eftersom statsunderstöd som redan för närvarande är avsett för sådan hobbyverksamhet för unga som avses i modellen har beviljats med stöd av ungdomslagen, och eftersom syftet med ungdomslagen också mots-

varar syftet för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen. Ett syfte med ungdomslagen är att stödja de ungas fritidssysselsättningar. I syftet med ungdomslagen ingår därtill bl.a. att främja de ungas delaktighet och möjligheter att påverka samt förmåga och förutsättningar att verka i samhället, stödja de ungas utveckling, självständighetsprocess och gemenskapskänsla samt inhämtandet av kunskaper och färdigheter i anknytning till detta, att stödja de ungas utveckling, självständighetsprocess och gemenskap samt inhämtandet av kunskaper och färdigheter i anknytning till detta samt stödja de ungas verksamhet i det civila samhället. Dessutom innehåller ungdomslagen redan nu bestämmelser om kommunens ansvar inom ungdomsarbetet och ungdomspolitik. Enligt den gällande lagen ska kommunen med beaktande av lokala omständigheter skapa förutsättningar för ungdomsarbete och ungdomsverksamhet genom att ordna tjänster och lokaler för unga samt genom att stödja de ungas medborgarverksamhet. Dessutom föreskrivs det i ungdomslagen om vissa statsunderstöd som beviljas kommuner för ändamål som inte hör till kommunens lagstadgade uppgifter. En sådan uppgift är till exempel att ordna uppsökande ungdomsarbete, som är frivilligt för kommunen och för vars genomförande statsunderstöd kan beviljas. De gällande bestämmelserna i ungdomslagen möjliggör även att ministeriet kan anvisa regionförvaltningsverken anslag ur statsbudgeten som dessa kan bevilja i statsunderstöd. Regionförvaltningsverken har svarat för beviljandet av statsunderstöd för pilotförsöken för Finlandsmodellen för hobbyverksamhet och för de första verksamhetsåren för modellen.

Enligt propositionen är hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen avsedd för unga som deltar i grundläggande utbildning, vilket avviker från ungdomslagens definition av unga. I propositionen avses med unga som deltar i grundläggande utbildning elever i årskurs 1—9. När det gäller målgruppen skulle ett alternativ vara att målgruppen för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen skulle omfatta även andra unga än sådana unga som deltar i grundläggande utbildning. Vid beredningen av propositionen var möjligheterna att utsträcka målgruppen särskilt till alla läropliktiga unga, dvs. 7—18-åringar, föremål för bedömning. Enligt detta alternativ skulle fler unga än för närvarande kunna delta i avgiftsfri hobbyverksamhet, men det kunde vara problematiskt att ordna hobbyverksamheten praktiskt t.ex. efter skoldagen i regel i skolans lokaler, eftersom studier på andra stadiet efter den grundläggande utbildningens lärokurs inte enhetligt kretsar kring skolan och skoldagen på samma sätt som när det gäller den grundläggande utbildningen som riktar sig till hela åldersklassen. Däremot är studier på andra stadiet i hög grad förknippade med rätten att fritt söka sig till utbildning, olika sätt att förvärva kompetens och mångsidiga lärmiljöer. Med beaktande av den nuvarande målgruppen och det praktiska genomförandet i anslutning till sådan hobbyverksamhet för unga som avses i Finlandsmodellen samt syftet med denna hobbyverksamhet, dvs. att hobbyn tidsmässigt ska anknyta till skoldagen och att hobbyerna i regel ska ordnas i skolans lokaler eller i närliggande lokaler, måste den målgrupp som föreslås i propositionen anses som det lämpligaste alternativet.

Som ett alternativ utreddes också möjligheten att föreskriva om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen som en ny lagstadgad uppgift för kommunerna. I så fall borde finansieringen av hobbyverksamheten ha genomförts inom ramen för statsandelen för ungdomsväsendet genom att höja det pris per enhet i statsbudgeten på basis av vilket statsandelen för ungdomsväsendet beräknas. Enligt 16 § i ungdomslagen finns bestämmelser om den statsandel som kommunerna beviljas för de användningsändamål som avses i ungdomslagen i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009). Närmare bestämmelser om beräkningen av statsandelen för driftskostnaderna för ungdomsarbete finns i 21 § 2 mom. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Enligt detta alternativ skulle kommunerna inte årligen behöva ansöka om understöd för Finlandsmodellen för hobbyverksamhet för unga, utan finansieringen skulle betalas till kommunerna som en statsandel med allmän täckning. Alternativet kunde vara lättare än det som föreslås, med avseende på kommunernas och regionförvalt-

ningsverkens arbetsmängd i samband med ansökningsprocessen. Däremot skulle ministeriet eller regionförvaltningsverken inte ha möjlighet att säkerställa att den hobbyverksamhet som ordnas och dess mål uppnås eller att följa upp verksamhetens omfattning och art på motsvarande sätt som i den föreslagna modellen, ifall man inte skulle införa bestämmelser i lagen föreskrivs om kommunens skyldighet att ordna verksamhet enligt modellen för varje ung person som deltar i den grundläggande utbildningen i kommunen. Eftersom ordnandet av hobbyverksamhet enligt det föreslagna alternativet är frivilligt för kommunerna och det anslag som står till förfogande för genomförandet av verksamheten riktar sig direkt till kommunerna uttryckligen till hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet i enlighet med de villkor som närmare anges i den föreslagna lagen, måste den modell för genomförande och finansiering av verksamheten med statsunderstöd som föreslås i denna proposition anses vara det mest ändamålsenliga alternativet.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Island

Islandsmodellen, som nämns i regeringsprogrammet, är en gemensam beteckning för de åtgärder som genomförts på Island sedan 1990-talet för att främja barns, ungas och familjers välfärd. Det råder ingen klar enighet på Island om hur konceptet för Islandsmodellen egentligen avgränsas, men det har bl.a. kallats till en övergripande strategi för förebyggande av missbruk och består av åtgärder på individnivå, inom sammanslutningar, i skolor, på fritiden, inom familjen och inom politiken. Enligt forskningsresultat låg isländska ungdomars användning av alkohol och andra rusmedel på toppnivå i Europa på 1990-talet, vilket var en upptäckt som betraktas som utgångspunkten för Islandsmodellen. Genom systematiskt arbete har situationen vänt och de isländska barnen och ungdomarna använder numera minst rusmedel i Europa. De åtgärder som lett till framgång har baserat sig på undersökningar och enkäter. Kärnan i Islandsmodellen är framför allt utvecklingen av fritidsverksamheten samt att man engagerat olika sammanslutningar och föräldrarna.

En dimension i modellen är barns och ungas fritidsverksamhet. Inom ramen för Islandsmodellen har den statliga finansieringen för att stödja barns idrotts-, musik-, dans- och andra fritidsaktiviteter utökats. Idag erbjuds alla isländska barn och ungdomar ett fritidskort. Det ger var och en möjlighet att delta i ordnad fritidsverksamhet oberoende av familjens ekonomiska eller sociala bakgrund. Genom fritidsverksamheten strävar man efter att utveckla barnens kommunikationsfärdigheter, sociala färdigheter, jag-bild och sociala engagemang. Utvecklingen av värderingarna fördelar sig på tre komponenter: hemmet, fritidsverksamheten och skolan. Fritidsverksamheten ordnas vanligtvis i form av hobbyverksamhet i skolornas lokaler efter skoldagen, och arrangeras av lokala aktörer som ordnar hobbyer. Dessutom kan barn och unga delta i t.ex. idrottsföreningsverksamhet i närheten av platsen där de bor. Detta gör det möjligt att främja barns och ungas välbefinnande i den egna närmiljön i form av ett samarbete där skolan, familjen, kompisar och hobbyverksamheten ingår.

På Island har sammanslutningarnas och föräldrarnas engagemang en central roll i främjandet av barnens välbefinnande. I praktiken innebär det att föräldrarna utbildas, informeras och ska ta ansvar. Föräldrarna uppmuntras att diskutera barnens vänkrets och tidsanvändning kvällstid samt att förbinda sig att inte köpa alkohol till sina barn, förbjuda oövervakade fester och att även se till andra familjers barn och unga. Verksamheten, såsom föräldrarnas kvällsvandringar på stan, sker på lokal nivå, men styrningen och ramarna för verksamheten har byggts upp på samhällsnivå.

6 Remissvar

Sammanlagt 116 instanser lämnade ett utlåtande. Remissinstanserna ansåg att utgångspunkterna och syftet med översynen av lagen, såsom att göra förfarandena för godkännande av riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet och ungdomscentraler samt beviljande av statsunderstöd smidigare och mer transparenta, i huvudsak kan understödjas. I remissyttrandena bedömdes det allmänt att de föreslagna preciseringarna i fråga om bedömningen av genomslagskraften för statsunderstödstagarnas verksamhet och transparensen i understödet behövs.

Majoriteten av de organisationer som kommenterade ändringarna i rätten till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och beviljandet av statsunderstöd ansåg att de föreslagna ändringarna i huvudsak var motiverade. I yttrandena förhöll man sig dock kritisk bl.a. till ändringen av kriterierna för hur många landskap det framöver krävs för att organisationens verksamhet ska vara riksomfattande. Remissinstanserna uttryckte bland annat oro över om det antal landskap som enligt förslaget krävs av en organisation på ungdomsområdet för att organisationens verksamhet ska kunna anses vara riksomfattande kan vara för strikt, i synnerhet med tanke på tillgodoseendet av olika språkgruppers språkliga rättigheter. Bestämmelser om det antal landskap som krävs vid bedömningen av rikstäckande verksamhet ska utfärdas genom förordning av statsrådet. I förordningen är det nödvändigt att beakta huruvida verksamheten de facto är rikstäckande, antalet landskap som anges i förordningen i förhållande till antalet landskap totalt samt att avsikten inte är att enbart understöda regional eller lokal verksamhet. I samband med beredningen av propositionen har det varken framkommit något behov av eller, på basis av det utkast till proposition som varit på remiss, något föreslag om att den gällande bestämmelsen i 5 § i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik borde ändras. Enligt bestämmelsen kan avvikelser göras från de föreskrivna grunderna för godkännande eller från definitionen av rikstäckande verksamhet kan göras i fråga om en organisation som anses vara representativ på riksnivå för en språklig eller annan minoritet eller inom sitt verksamhetsområde. Syftet med bestämmelsen är att trygga olika språkliga och kulturella grupper, såsom svenskspråkiga samt samer i egenskap av urfolk, möjligheter att få statsunderstöd för sin verksamhet även i sådana fall där den verksamhet som understöds i övrigt når sin målgrupp i tillräcklig utsträckning, men där kravet på att verksamheten ska vara riksomfattande inte uppfylls helt och hållet.

I remissvaren ansågs förslaget att utöka kriterierna för riksomfattande verksamhet för att en ungdomsorganisation ska beviljas rätt till statsbidrag med ett krav på att verksamheten ska vara aktuell i princip behövt och värt att understödjas, men det efterlystes dock preciseringar av definitionen av vad som är aktuell verksamhet och gällande hur detta ska mätas. Till denna del har motiveringen till propositionen preciserats utifrån remissvaren.

Idén om att rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet i fortsättningen kan återkallas snabbare än för närvarande hos en organisation vars verksamhet klart strider mot bestämmelserna i ungdomslagen vann stort understöd bland remissvaren. Remissinstanserna ansåg det dock vara viktigt att en organisation som förlorat sin rätt till statsbidrag med stöd av bestämmelsen även i fortsättningen bör ha möjlighet att ansöka om rätt till statsbidrag på nytt, om villkoren för rätt till statsbidrag på nytt uppfylls. Avsikten är att en organisation som förlorat sin rätt till statsbidrag ska kunna ansöka om denna rätt på nytt i enlighet med ungdomslagens bestämmelser, så till denna del har motiveringen till propositionen kompletterats.

De remissinstanser som kommenterade bestämmelserna om riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet ansåg att de föreslagna ändringarna i huvudsak kan understödjas och är motiverade. I yttrandena ansågs allmänt att grunderna för beviljande av statsunderstöd behöver

förtydligas och att transparensen bör utökas. I flera yttranden ansågs det ändamålsenligt att förslaget om att tydligare koppla genomförandet av kompetenscentrumverksamheten till tyngdpunktsområdena i det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitik. De remissinstanser som förhåller sig kritiskt till förslagen till bestämmelser om kompetenscentrumen ansåg dock att man inte i tillräcklig utsträckning kan skapa klarhet i och förbättra de organisatoriska utmaningarna som är förenade med systemet med kompetenscentrum med hjälp av ändringar i ungdomslagen och i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik.

När det gäller förslagen till bestämmelser om ungdomscentralerna ansågs det viktigt att kriterierna för beviljande av statsunderstöd till ungdomscentralerna är jämlika och rättvisa. I anslutning till godkännandet av rätten till statsbidrag understödde remissinstanserna förslaget att slopa en mer detaljerad uppgiftsförteckning över ungdomscentralernas verksamhet. Det ansågs positivt att i fortsättningen betona centralens uppgift inom ungdomsarbetet oberoende av i vilken form verksamheten bedrivs. Även att ungdomscentralen har verksamhet året om ansågs vara ett bra och behövt kriterium. I remissyttrandena ansågs det allmänt taget bra att man framöver i högre grad betonar betydelsen av och genomslagskraften för ungdomscentralernas verksamhet med avseende på ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten. De föreslagna ändringarna ansågs i sin helhet stärka ungdomscentralernas roll inom ungdomsarbetet.

Majoriteten av remissinstanserna understödde syftet med Finlandsmodellen för hobbyverksamhet och etablering av modellen. Remissinstansernas åsikter gick dock isär i fråga om huruvida det bör föreskrivas i lag om Finlandsmodellen på det sätt som föreslås eller ej. Trots att remissinstansernas åsikter var delade understödde största delen av de remissinstanser som kommenterade förslagen om Finlandsmodellen för hobbyverksamhet att modellen åtminstone på något sätt bör tas in i lagen. En del av de remissinstanser som understödde förslaget att lagstifta om Finlandsmodellen för hobbyverksamhet ansåg att bestämmelser om modellen borde tas in i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) i stället för i ungdomslagen. Att ta in bestämmelser i lagen om grundläggande utbildning motiverades bl.a. med att verksamheten enligt den Finlandsmodellen för hobbyverksamhet i så fall i högre grad skulle anknyta till skolans övriga verksamhet. Statsunderstöd för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet har redan nu beviljats med stöd av ungdomslagen, och därtill motsvarar syftet med ungdomslagen även syftet med Finlandsmodellen och för hobbyverksamhet som genomförs enligt den, så till denna del det har inte ansetts ändamålsenligt att ändra propositionen utifrån remissyttrandena.

I en del yttranden ansåg man att den nya 12 a §, som gäller Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, bör ändras så att det inte är möjligt att ordna hobbyverksamhet mitt under skoldagen. Detta med hänsyn till att skoldagen är en sammanhållen helhet, och att det skulle vara utmanande att ordna hobbyverksamhet separat från undervisningen inom ramen för den, bl.a. när det handlar om gränsdragningar ifråga om ansvars- och behörighetsfördelning. Propositionen har till denna del ändrats så att hobbyn ska äga rum efter skoldagen eller innan den börjar. I flera yttranden ansågs det dessutom att det till bestämmelsen om modellen bör fogas ett omnämnande om att kommunen kan ordna hobbyverksamhet enligt Finlandsmodellen genom att skaffa tjänster också av andra serviceproducenter. Att ordna hobbyverksamhet även genom upphandling av hobbytjänster är också för närvarande möjligt inom ramen för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen, och avsikten är att förfarandet ska vara möjligt även i fortsättningen, så till denna del har bestämmelsen kompletterats efter remissbehandlingen.

I flera yttranden ansågs det att man inom ramen för hobbyverksamhet enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet även bör beakta unga som är äldre än de som är i den grundläggande utbildningen. Detta i synnerhet som bestämmelserna om modellen enligt förslaget ska ingå i

ungdomslagen, där man med unga avser alla som är under 29 år. I dessa yttranden föreslogs till övervägande del att genomförandet av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet ska utvidgas till att gälla även unga som studerar på andra stadiet. Propositionen har till denna del inte ändrats vid den fortsatta beredningen, eftersom man på det sätt som anges ovan i avsnitt 5.1 *Handlingsalternativen och deras konsekvenser* kan betrakta den målgrupp som föreslås där vara ett bättre alternativ med tanke på syftet med och genomförandet av hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen.

Allmänt taget ansågs det i yttrandena att man bör säkerställa tillräcklig finansiering för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen så att den kan genomföras i alla kommuner och så att kommunerna och anordnarna av hobbyer får stöd inom ramen för genomförandet av modellen. I fråga om den föreslagna statsunderstödsfinansieringen ansågs det utgöra en utmaning att det administrativa arbetet i kommunerna kommer att öka till följd av ansökan om finansiering. Allmänt taget uttryckte remissvaren även önskemål om preciseringar och en utökning av motiveringen till och konsekvensbedömningen av propositionen samt i fråga om jämlikhetsgranskningen, till den del dessa hänför sig till Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Remissvaren har beaktats i den fortsatta beredningen och motiveringen har kompletterats till denna del.

Efter remissbehandlingen har förslaget om att upphäva 26 § gällande finansiering av statsandelar och statsunderstöd strukits ur propositionen. Under remissbehandlingen har det vid inrikesministeriet beretts ett utkast till en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lotterilagen, som innebär att det ekonomiska beroendet och beroendet av anslagsnivån i fråga om de funktioner som finansieras med avkastningen av penningspel slopas i fråga om Veikkaus Ab:s avkastning. Avsikten är att ta i bruk en ny finansieringsmodell för verksamhet som finansieras av Veikkaus Ab:s avkastning. Enligt den nya modellen ska verksamheterna finansieras med allmänna budgetmedel inom utgiftsramen från och med ingången av 2024. Med anledning av den nya finansieringsmodellen slopas de i lotterilagen (1047/2001) specificerade användningsändamålen för Veikkaus Ab:s avkastning och fördelningen av finansieringen för olika ändamål. I den fortsatta beredningen av propositionen har det ansetts ändamålsenligt att behovet av att ändra 26 § i ungdomslagen bedöms som en del av beredningen av den nya finansieringsmodellen tillsammans med motsvarande bestämmelser i andra lagar inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

7 Specialmotivering

12 a §. *Hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet.* Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf med bestämmelser om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet och dess syfte samt om genomförandet av sådan hobbyverksamhet i en kommun och om kommunens uppgifter i anslutning till modellen. Att ordna hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen är enligt förslaget en frivillig uppgift för kommunen.

Enligt förslaget till 1 mom. är syftet med hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet att främja de ungas välbefinnande genom att ge unga som deltar i den grundläggande utbildningen möjlighet till en hobby som de tycker om och är avgiftsfri efter skoldagen eller innan den börjar. Enligt den föreslagna bestämmelsen avses i ungdomslagen med *hobbyverksamhet för unga* hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Enligt förslaget ska det vara frivilligt för unga att delta i hobbyverksamheten. Avsikten är att hobbyn tidsmässigt ska anknyta till skoldagen så att hobbyn i regel ordnas i skolans lokaler eller i andra lokaler i närheten av skolan så snart som möjligt efter skoldagen eller innan

den börjar, med beaktande av de ungas ork och tidtabeller i anslutning till skoldagen. Hobbyverksamhet kan också ordnas någon annanstans, om hobbyns innehåll förutsätter det. Om hobbyn ordnas i skolans lokaler, ska hobbyn dock inte ingå i den undervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), och därmed ska bestämmelserna i lagen om grundläggande utbildning inte tillämpas på hobbyverksamheten. Till exempel i fråga om olycksfall i sådan hobbyverksamhet för unga som avses i den föreslagna lagen tillämpas inte bestämmelsen om vård vid olycksfall i lagen om grundläggande utbildning. På hobbyverksamhet tillämpas inte heller bestämmelserna om disciplinära åtgärder i lagen om grundläggande utbildning.

Med unga som deltar i grundläggande utbildning avses alla elever i årskurs 1—9 i den grundläggande utbildningen. Enligt förslaget beslutar kommunen även i fortsättningen i vilken omfattning den ordnar hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för unga som deltar i den grundläggande utbildningen inom kommunens område. Hobbyverksamhet kan på motsvarande sätt som för närvarande även ordnas för unga som deltar i sådan i lagen om grundläggande utbildning avsedd utbildning för vilken statsrådet har beviljat en registrerad sammanslutning eller stiftelse tillstånd att ordna utbildning.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan hobbyverksamhet för unga ordnas av kommunen själv eller tillsammans med andra kommuner. Enligt förslaget kan kommunen ordna hobbyverksamhet för unga genom att skaffa tjänster även av andra offentliga eller privata serviceproducenter. I detta fall ansvarar kommunen för att de tjänster som den har skaffat ordnas i enlighet med denna lag. Kommunen ska också ansvara för ansökan om statsunderstöd för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet samt för anordnande och samordning av modellen inom sitt område.

I 3 mom. föreslås att när en kommun ordnar hobbyverksamhet för unga ska kommunen höra de unga om deras önskemål i fråga om hobbyer, samordna befintlig god praxis för hobbyverksamhet samt främja samarbetet mellan skolan och dem som ordnar hobbyverksamheten. Vid hörandet ska de ungas hobbyönskemål efterfrågas separat för varje skola. Kommunerna har för närvarande vid hörandet kunnat utnyttja undervisnings- och kulturministeriets riksomfattande elevenkät, som eleverna besvarar anonymt via en kodad länk för respektive skola. Kommunerna föreslås även framöver kunna utnyttja motsvarande riksomfattande enkäter vid hörandet av unga. Kommunerna föreslås på motsvarande sätt som för närvarande alternativt kunna ordna ett eget hörande på det sätt de själva beslutar och använda sig av resultaten i utlysningen av statsunderstöd.

Enligt den föreslagna bestämmelsen ska kommunen utarbeta en skolspecifik hobbyplan utifrån de uppgifter som erhållits när de unga hörts. I hobbyplanen ska kommunen sammanställa bland annat uppgifter om hobbyer i enlighet med de ungas önskemål som har erhållits på basis av hörandet samt uppgifter om vilka aktörer som valts som anordnare av hobbyerna, eller vid behov uppgifter för att hitta sådana anordnare ifall de saknas, beskrivningar av innehållet i hobbyerna, uppgifter om när och hur ofta hobbyerna börjar och hur ofta de ordnas, uppgifter om handledarnas kompetens samt uppgifter om i vilka skolor i kommunen hobbyverksamheten ordnas.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska kommunen se till att den som ordnar hobbyverksamheten har kunskaper och färdigheter för att handleda den hobby som anordnaren ansvarar för inom hobbyverksamheten för unga. Med kunskaper och färdigheter som anknyter till handledningen av en hobby hos den som ordnar hobbyverksamhet avses sådant tillräckligt kunnande och sådan erfarenhet som krävs för att hobbyn ska kunna handledas på ett kvalitativt högtstående sätt såväl med tanke på hobbyns innehåll som med tanke på den pedagogiska handledningen av barn och

unga. Hobbyverksamhet kan enligt förslaget ordnas till exempel av idrotts- och motionsföreningar, konst- och kulturaktörer, ungdomsorganisationer, kommunen samt andra sammanslutningar som ordnar hobbyverksamhet och som har kompetens i att arbeta med barn och unga.

17 §. Rätt till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet. Enligt gällande 2 mom. kan en sådan riksomfattande organisation på ungdomsområdet som förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § godkännas som berättigad till statsbidrag. Vid prövningen av rätten till statsbidrag för en organisation på ungdomsområdet beaktas hur rikstäckande organisationens verksamhet är, verksamhetens art, omfattning och samhällliga verkningar samt hur organisationen främjar likställdhet, jämlikhet och delaktighet bland unga.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att man vid prövningen av rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet mer än för närvarande betonar betydelsen och genomslagskraften för organisationens verksamhet uttryckligen med avseende på ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten. Vid prövningen av rätten till statsbidrag ger de nuvarande bestämmelserna i fråga om riksomfattande organisationer på ungdomsområdet relativt lite tyngd åt verksamhetens betydelse och genomslagskraft med tanke på ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten. I den gällande lagen utgör de samhällliga verkningarna ett av fem bedömningskriterier. Betydelsen av och genomslagskraften för organisationens verksamhet bör dock vara den viktigaste faktorn när rätten till statsbidrag avgörs. Samhällliga verkningar har därtill visat sig svårtolkade och svåra att tillämpa som bedömningsgrund. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska man vid prövningen av rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet, i stället för de samhällliga verkningar som ingår i den gällande bestämmelsen, beakta verksamhetens betydelse och genomslagskraft för ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten.

På motsvarande sätt som i den gällande bestämmelsen ska en organisations riksomfattande verksamhet även i fortsättningen utgöra ett bedömningsvillkor för att organisationen ska vara berättigad till understöd, men däremot föreslås definitionen av rikstäckande verksamhet preciseras genom förordning av statsrådet. Enligt den gällande förordningen krävs det verksamhet i minst tre landskap, vilket har visat sig vara en alltför vid och ensidig definition vid prövningen av rätten till statsbidrag. Enligt 5 § 4 mom. ska avvikelser från definitionen av rikstäckande verksamhet även i fortsättningen kunna göras i fråga om en organisation som anses vara representativ på riksnivå för en språklig eller annan minoritet eller inom sitt verksamhetsområde, förutsatt att organisationens verksamhet dock har tillräcklig täckning i förhållande till den målgrupp som organisationen har angett.

Enligt förslaget är en förutsättning för att få rätt till statsbidrag liksom för närvarande att det handlar om en organisation som främjar likställdhet, jämlikhet och delaktighet bland unga. Enligt den föreslagna bestämmelsen fogas som en ny bedömningsgrund till grunderna för bedömning av rätten till statsbidrag hur aktuell organisationens verksamhet är, för att säkerställa att den verksamhet som riktar sig till unga verkligen motsvarar de ungas behov och förväntningar. Ändringen uppmuntrar organisationerna på ungdomsområdet att allt bättre utreda åsikterna och önskemålen hos de unga som ingår i deras respektive målgrupp när det gäller verksamhet som ordnas för dem samt att allt bättre reagera på samhällsförändringar. För närvarande har man närmast granskat hur aktuell verksamheten är inom ramen för dess samhällliga verkningar.

Med en bedömning av hur aktuell verksamheten är avses en bedömning av hur väl organisationens verksamhet svarar mot de ungas föränderliga behov. Avsikten är att bättre än för närvarande rikta statsunderstöd till verksamhet som baserar sig på de ungas intressen och behov. I det sammanhanget ska de ungas föränderliga behov granskas via betydande förändringstrender i de

ungas liv, verksamhet och verksamhetsmiljö. Exempel på sådana betydande samhällsliga förändringstrender skulle just nu kunna vara en tilltagande internationalisering bland unga, de ungas växande oro över den tilltagande klimatförändringen samt digitaliseringens inverkan på de ungas verksamhet. Avsikten är att statsbidragsmyndigheten ska bedöma hur de riksomfattande organisationerna på ungdomsområdet beaktar ovan angivna förändringstrender i sin verksamhet och i planeringen av den. Avsikten är dock inte att understödssystemet ska reagera på förändringar som endast är av tillfällig art eller på kort sikt, såsom årliga förändringar och fenomen.

I 5 § 2 mom. i den gällande statsrådsförordningen om ungdomsarbete och ungdomspolitik föreskrivs att vid bedömning av kvaliteten på organisationens verksamhet beaktas hur regelbunden och etablerad verksamheten är samt hur organisationens ekonomi och förvaltning har skötts. Emellertid är en ansvarsfull skötsel av organisationens förvaltning och ekonomi en så central förutsättning för rätt till statsbidrag att det är något som det bör föreskrivas om i lag. För att understryka vikten av detta villkor föreslås således en bestämmelse i 17 § 2 mom. om att det krävs en ansvarsfull skötsel av organisationens förvaltning och ekonomi för erhållande av rätten till statsbidrag. Enligt förslaget ska det däremot genom förordning av statsrådet preciseras vad som ska beaktas vid bedömningen av en ansvarsfull skötsel av förvaltningen och ekonomin.

18 §. Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet. I 2 mom. föreslås en ändring av lagteknisk natur genom vilken den föråldrade hänvisningen till 7 § 2 mom. i statsunderstödslagen i den gällande bestämmelsen ändras till en hänvisning till gällande 7 § 3 mom. i statsunderstödslagen. Statsunderstödslagens 7 § har ändrats genom lag 1113/2018, som trädde i kraft den 1 januari 2019, genom vilken det tidigare 7 § 2 mom. har blivit ett nytt 3 mom. Den bestämmelse till vilken det hänvisas gäller statsunderstöd som beviljas för att användas för en verksamhet eller ett projekt som genomförs av någon annan än understödstagaren.

Enligt gällande 3 mom. beaktas vid prövningen av beloppet på statsunderstödet för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet organisationens ekonomi samt hur rikstäckande organisationens verksamhet är, verksamhetens art, omfattning och samhällsliga verkningar. Vid prövningen av beloppet på statsunderstödet beaktas därtill på vilket sätt organisationen främjar likvärdighet, jämställdhet och delaktighet i sin verksamhet och hur den förverkligar de andra mål och utgångspunkter som föreskrivs om i 2 § i lagen.

I propositionen föreslås det att bestämningsgrunderna för understöd till en riksomfattande organisation på ungdomsområdet ska preciseras. Enligt det föreslagna 3 mom. ska vid prövningen av beloppet på statsunderstödet för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet beaktas arten av och genomslaget för organisationens verksamhet, hur aktuell organisationens verksamhet är, verksamhetens omfattning och tillgänglighet, på vilket sätt organisationen främjar de ungas likställdhet och jämlikhet, hur organisationen främjar de ungas delaktighet samt hur organisationens förvaltning och ekonomi sköts. Grunderna räknas upp i det föreslagna 3 mom. 1—6 punkten.

Jämfört med nuläget ska vid prövningen av understödsbeloppet för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet inte längre beaktas kravet på verksamhetens samhällsliga verkningar, utan avsikten är att i högre grad än för närvarande betona arten av och genomslagskraften för organisationens verksamhet. Att använda sig av samhällsliga verkningar som bedömningsgrund har dessutom i praktiken visat sig vara en utmaning med tanke på en entydig och jämlig mätning. En ny faktor som ska bedömas är enligt förslaget också hur aktuell organisationens verksamhet är. Hur aktuell den är ska bedömas på motsvarande sätt som vid bedömningen av rätten till statsbidrag.

Det föreslås också att man i syfte att stärka betydelsen för tillgängligheten till organisationens verksamhet fogar detta som en bedömningsgrund till 3 mom. För närvarande är tillgänglighet en av de faktorer som enligt 6 § 2 mom. i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik ska beaktas vid bedömningen av verksamhetens omfattning. Emellertid är verksamhetens tillgänglighet en viktig faktor vid prövningen av statsunderstödet belopp, och det bör därför föreskrivas i lag om hur den ska beaktas vid prövningen av statsunderstödet belopp. Enligt det föreslagna 3 mom. ska man i fortsättningen utöver skötseln av organisationens ekonomi även bedöma hur organisationens förvaltning sköts. Därmed säkerställs vid prövningen av statsunderstödet belopp att organisationen i sin verksamhet bland annat iakttar sina egna regler samt gällande bestämmelser. Till övriga delar motsvarar de bedömningsgrunder som anges i det föreslagna 3 mom. till sitt innehåll de bedömningsgrunder som anges i det gällande 3 mom.

Det föreslås att ett nytt 4 mom. fogas till paragrafen, varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom. I det nya 4 mom. föreskrivs enligt förslaget att den verksamhet som understöds ska vara allmännyttig och främja förverkligandet av de syften och de utgångspunkter som anges i 2 §. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet ska inte betraktas som godtagbara kostnader. Till innehållet motsvarar villkoren i det föreslagna 4 mom. de villkor som anges i slutet av gällande 3 mom.

19 §. Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet. I paragrafen ingår bestämmelser om beviljande av statsunderstöd till riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet. Enligt gällande 3 mom. beaktas vid prövningen av rätten till statsbidrag även centrumets ekonomi och operativa förutsättningar, riksomfattande betydelse på ungdomsområdet och samhällseliga verkningar, det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna samt helheten som kompetenscentrumen bildar. Rätten till statsbidrag beviljas för viss tid.

Avsikten är att man vid prövningen av kompetenscentrumens rätt till statsbidrag bedömer både den plan för den kommande kompetenscentrumverksamheten som sökanden lägger fram och sökandens förutsättningar att verka som kompetenscentrum. I fortsättningen föreslås att man mer än för närvarande ska betona sambandet mellan kompetenscentrets plan och det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna. Enligt det föreslagna 3 mom. ska statsbidragsmyndigheten vid prövningen av ett kompetenscentrums rätt till statsbidrag granska hur väl den plan för verksamheten som bedrivs vid kompetenscentret som den sökande presenterat motsvarar prioriteringarna för kompetenscentrum i det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna samt hur genomförbar den planen är. Vid prövningen av rätten till statsbidrag förutsätts också i fortsättningen att sökanden har riksomfattande kompetens och erfarenhet på ungdomsområdet, medan det enligt den gällande bestämmelsen förutsätts att sökandens verksamhet har riksomfattande betydelse på ungdomsområdet och samhällseliga verkningar. Enligt förslaget ska det vid prövningen av rätten till statsbidrag också förutsättas att sökandens förvaltning och ekonomi sköts på ett ansvarsfullt sätt. Vid prövningen beaktas på motsvarande sätt som i nuläget den helhet som kompetenscentrumen bildar. Rätten till statsbidrag föreslås på motsvarande sätt som i nuläget beviljas för viss tid.

Enligt gällande 4 mom. beaktas vid prövningen av statsunderstödet belopp centrumets uppgifter samt verksamhetens art och samhällseliga verkningar. Verksamheten som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter. Ett eventuellt överskott ska användas för centrumets ungdomsarbete och utvecklingen av det.

Enligt förslaget ändras 4 mom. så att man vid prövningen av understödets belopp inte längre ska beakta centralens samhälleliga verkningar. Att använda sig av samhälleliga verkningar som bedömningsgrund har dessutom i praktiken visat sig vara en utmaning med tanke på en entydig och objektiv mätning. De samhälleliga verkningarna av centralernas verksamhet behöver inte heller bedömas årligen. Uppgifterna har avtalats för viss tid och deras innehåll följer kompetenscentrumprioriteringarna i det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik. Däremot föreslås att man vid prövningen av beloppet av statsunderstödet ska beakta arten och omfattningen av centrets uppgifter och verksamhet. Den verksamhet som understöds ska på motsvarande sätt som i nuläget vara allmännyttig, och utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet föreslås inte heller i fortsättningen betraktas som godtagbara utgifter. De föreslagna ändringarna förtydligar beredningen av statsunderstödsbeslut.

Finansieringen av kompetenscentrumens verksamhet kan i sin helhet täckas med statsunderstöd som undervisnings- och kulturministeriet beviljar för kompetenscentrumverksamhet, eftersom verksamheten anses ha strategisk betydelse för utvecklingen av ungdomsområdet. Även i fortsättningen kan kompetenscentrumverksamheten också täckas med annan finansiering, men då förutsätts att kostnaderna för verksamheten uppgår till minst ett belopp som intäkterna från verksamheten. Avsikten är att ungdomsområdet i så stor utsträckning som möjligt ska dra nytta av kompetenscentrumens verksamhet, varvid det inte är ändamålsenligt att de bedriver avgiftsbelagd serviceverksamhet. Därför föreslås det att den bestämmelse i 4 mom. enligt vilken ett eventuellt överskott ska användas för centrumets ungdomsarbete och utvecklingen av det ska strykas. Därmed kommer kompetenscentrumen i fortsättningen i fråga om det ekonomiska överskott som verksamheten eventuellt medför att behandlas på motsvarande sätt som andra aktörer som får specialunderstöd som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet. Om verksamheten vid ett kompetenscentrum uppvisar överskott ska det enligt förslaget i fortsättningen återbetalas till undervisnings- och kulturministeriet i enlighet med de allmänna villkoren och begränsningarna för specialunderstöd.

20 §. Beviljande av statsunderstöd till ungdomscentraler. I 2 mom. föreskrivs det om godkännande av rätten till statsbidrag. Enligt propositionen föreslås en ändring av 2 mom. så att en förutsättning för godkännande som berättigad till statsunderstöd är att centralens huvudsakliga uppgift är att genom ungdomsarbete tillhandahålla handledd verksamhet för unga året om. Förslaget ersätter den nuvarande mer detaljerade uppgiftsförteckningen, enligt vilken centralens huvudsakliga uppgift året om inom ungdomsarbetet är att tillhandahålla handledda äventyrs-, natur-, miljö-, kultur- eller lägerverksamhet för unga. Syftet med den föreslagna ändringen är att uttryckligen betona centralens uppgift inom ungdomsarbetet oberoende av i vilken form verksamheten ordnas. I det föreslagna 2 mom. föreskrivs på motsvarande sätt som i nuläget att ungdomsarbetet vid centralen även också ska främja de ungas internationalisering och en hållbar utveckling.

Vid prövningen av rätten till statsbidrag beaktas skötseln av centralens ekonomi och förvaltning samt centralens operativa förutsättningar, verksamhetens art, omfattning och genomslagskraft samt den helhet som ungdomscentralerna bildar. Jämfört med nuläget ska således i fortsättningen som en ny förutsättning utöver skötseln av centralens ekonomi också beaktas skötseln av centralens förvaltning. Avsikten är att man bättre än för närvarande ska kunna försäkra sig om att inte bara skötseln av ungdomscentralens ekonomi utan också att dess förvaltning har ordnats på ett ansvarsfullt sätt. I fortsättningen är en förutsättning för beviljande av rätt till statsbidrag inte längre verksamhetens samhälleliga verkningar, utan vid prövningen av rätten till statsbidrag beaktas arten och omfattningen av samt genomslagskraften för centralens verksamhet. Vid bedömningen av centralens verksamhet kan de föreslagna grunderna anses utgöra kla-

rare och entydigare indikatorer än verksamhetens samhälleliga verkningar. Närmare bestämmelser om de faktorer som ska beaktas vid bedömningen av arten och omfattningen av och genomslagskraften för centralens verksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt gällande 3 mom. beaktas vid prövningen av statsunderstödet belopp centralens uppgifter samt verksamhetens art och samhälleliga verkningar. Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter. Ett eventuellt överskott ska användas för utveckling av ungdomsarbetet och för underhåll och utveckling av den tillgängliga infrastrukturen för ungdomsarbetet.

Enligt propositionen föreslås att man vid prövningen av statsunderstödet belopp ska beakta arten och omfattningen av centralens ungdomsarbete samt genomslagskraften för centralens verksamhet samt skötseln av centralens ekonomi och förvaltning. Enligt den gällande bestämmelsen granskas verksamhetens art, men i fortsättningen granskas ungdomsarbetets art. Ändringen motsvarar gällande tillämpningspraxis för bestämmelsen. Att använda sig av samhälleliga verkningar som bedömningsgrund har dessutom i praktiken visat sig vara en utmaning med tanke på en entydig och objektiv mätning. Därför föreslås samhälleliga verkningar slopas som bedömningsgrund, och som ny bedömningsgrund omfattningen av centralens ungdomsarbete och genomslagskraften för centralens verksamhet. Omfattningen av centralens ungdomsarbete och genomslagskraften för centralens verksamhet lämpar sig bättre som bedömningsgrunder för ungdomscentralens verksamhet, eftersom de är lättare att mäta än samhälleliga verkningar. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska vid prövningen av beloppet av statsunderstödet även beaktas skötseln av centralens ekonomi och förvaltning. Också för närvarande har skötseln av ekonomi och förvaltning beaktas vid prövningen av beloppet av statsunderstödet, men bedömningen har gjorts inom ramen för bedömningen av centralens uppgifter inom ungdomsarbetet samt verksamhetens art och samhälleliga verkningar. Närmare bestämmelser om vad som ska beaktas vid bedömningen av ungdomsarbetets art och omfattning samt genomslagskraften för ungdomscentralens verksamhet ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Till övriga delar motsvarar det föreslagna momentet det gällande momentet.

21 a §. Beviljande av statsunderstöd till hobbyverksamhet för unga. Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf med bestämmelser om beviljande av statsunderstöd för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet och om de faktorer som ska beaktas vid prövningen i anslutning till detta.

Enligt det föreslagna 1 mom. kan det i statsbudgeten årligen tas in ett anslag för sådan hobbyverksamhet för unga som avses i 12 a §. En motsvarande bestämmelse finns också i de övriga paragraferna om beviljande av statsunderstöd i 5 kap. i ungdomslagen. Enligt förslaget fattar riksdagen årligen beslut om att i statsbudgeten ta in ett anslag som beviljas för sådan hobbyverksamhet för unga som avses i Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, på samma sätt som riksdagen för närvarande beslutar om att i statsbudgeten ta in anslag bl.a. för verksamhet som bedrivs av riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet, ungdomsarbete vid ungdomscentraler samt verkstadsverksamhet för unga. Avsikten är att det för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen beviljas statsunderstöd för ett läsår åt gången på motsvarande sätt som för närvarande.

Enligt det föreslagna 2 mom. beaktas vid prövningen av statsunderstödet belopp beaktas arten och omfattningen av den hobbyverksamhet som ordnas, den planerade verksamhetens och budgetens genomförbarhet samt hur kommunen fullgör de uppgifter som avses i 12 a § 3 mom. Understödet underställs prövning. När det gäller arten av den hobbyverksamhet som ordnas kan man bedöma till exempel hur mångsidig hobbyplanen är och hur mångsidiga de hobbyer som ordnas är, om hobbyverksamheten är tillgänglig och lätt att ta sig till samt beaktandet av lokala

särdrag vid anordnandet av hobbyverksamheten. När det gäller hobbyverksamhetens omfattning kan man bland annat bedöma hur många unga som kan erbjudas hobbyverksamhet i olika hobbygrupper samt antalet sådana unga i förhållande till antalet i kommunen bosatta unga inom den grundläggande utbildningen. Vid bedömningen av omfattningen kan man dessutom uppskatta antalet handledda timmar och antalet anordnare av hobbyverksamhet som utsetts för att ordna hobbyverksamheten. När det gäller fullgörandet av de uppgifter som avses i det föreslagna 12 a § 3 mom. kan man bedöma till exempel omfattningen och arten av hörandet av unga samt utnyttjandet av den information som fås vid hörandet vid valet av hobbyer, samt på vilket sätt och i vilken omfattning kommunen samordnar existerande god praxis för hobbyverksamheten samt främjar samarbetet mellan skolan och anordnarna av hobbyverksamhet. Med den planerade verksamhetens och budgetens genomförbarhet avses till exempel att den verksamhet som presenteras i statsunderstödsansökan står i rätt proportion till verksamhetens förväntade resultat samt att den planerade verksamheten och budgeten motsvarar varandra.

I 3 mom. ingår enligt förslaget ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser om förutsättningarna för att erhålla statsunderstöd för hobbyverksamhet för unga utfärdas genom förordning av statsrådet. Ett motsvarande bemyndigande att utfärda förordning om förutsättningarna för att erhålla statsunderstöd finns också i 19—21 § i ungdomslagen.

23 §. Återkallande av rätten till statsbidrag. I paragrafen föreslås bestämmelser om återkallande av rätten till statsbidrag för ett kompetenscentrum, en ungdomscentral, en verkstad eller en riksomfattande organisation på ungdomsområdet.

Enligt gällande 1 mom. kan undervisnings- och kulturministeriet återkalla rätten till statsbidrag för ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet, en ungdomscentral som avses i 20 § och en verkstad för unga som avses i 21 §, om centrumet, centralen eller verkstaden inte längre uppfyller de förutsättningar för rätt till statsbidrag som föreskrivs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Enligt gällande 2 mom. kan undervisnings- och kulturministeriet återkalla rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet, om organisationen i sin verksamhet oavbrutet i två års tid brister i att uppfylla de förutsättningar för rätt till statsbidrag som föreskrivs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Det föreslås att paragrafen ändras så att bestämmelserna om återkallande av rätten till statsbidrag för alla aktörer som får statsunderstöd förenhetligas. När det gäller återkallande av rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet slopas kravet på att det ska handla om två på varandra följande år, och i fortsättningen föreslås rätten till statsunderstöd för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet kunna återkallas om den inte längre uppfyller de förutsättningar för rätt till statsunderstöd som föreskrivs i ungdomslagen. Den föreslagna ändringen gör det lättare än för närvarande att återkalla rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet när verksamheten i en organisation som får statsunderstöd har förändrats så att organisationens verksamhet står i strid med de förutsättningar för rätt till statsbidrag som föreskrivs i ungdomslagen eller med stöd av den. För riksomfattande organisationer på ungdomsområdet har det gällande kravet på två på varandra följande år har kunnat leda till att rätten till statsbidrag inte kan återkallas även om organisationens verksamhet väsentligt har brutit mot bestämmelserna i ungdomslagen eller om verksamheten klart strider mot bestämmelserna i ungdomslagen, om den verksamhet som strider mot bestämmelserna har fortsatt under endast ett års tid. Det föreslagna förfarandet stämmer överens med praxis vid återkallande av rätten till statsbidrag för riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet, ungdomscentraler och verkstäder för unga. Innan rätten till statsbidrag återkallas ska organisationen att höras i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2002). Även framöver föreslås en riksomfattande organisation på ungdomsområdet kunna ansöka om rätt till

statsbidrag på nytt hos undervisnings- och kulturministeriet, om förutsättningarna längre fram uppfylls.

24 §. Ungas deltagande och påverkan samt hörande av unga. I paragrafen föreskrivs det om ungas deltagande, påverkansmöjligheter och om hörande av unga i frågor som gäller dem själva. Enligt gällande 1 mom. finns bestämmelser om de ungas möjligheter att delta och påverka i ungdomsfullmäktige eller en motsvarande påverkansgrupp för unga i 26 § i kommunallagen (410/2015).

Det föreslås att det till 1 mom. fogas en informativ hänvisning till 32 § i lagen om välfärdsområden (611/2021), där det föreskrivs om ungas möjligheter att delta i och påverka ungdomsfullmäktige eller motsvarande påverkansgrupp för unga. Enligt 32 § 1 mom. i lagen om välfärdsområden ska välfärdsområdesstyrelsen inrätta ett ungdomsfullmäktige för välfärdsområdet eller en motsvarande påverkansgrupp för unga för att garantera den unga befolkningens möjligheter att delta och påverka.

27 §. Ändringsökande. I paragrafen föreskrivs om sökande av ändring i undervisnings- och kulturministeriets beslut enligt ungdomslagen. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det motsvarar den nuvarande formuleringen i bestämmelsen om begäran om omprövning. Omprövning av ett beslut av undervisnings- och kulturministeriet får begäras. Bestämmelser om omprövning finns i förvaltningslagen.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att man beaktar de ändringar som föranleds av lagen om rättegång i förvaltningsärenden, som trädde i kraft den 1 januari 2020. Ordalydelsen i 2 mom. föreslås bli ändrad så att formuleringen motsvarar det gällande sättet för en informativ hänvisning. Enligt den föreslagna bestämmelsen finns bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstolen i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Dessutom föreslås ett förtydligande av paragrafen genom att stryka sådana bestämmelser ur den som överlappar med lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Att överlappande bestämmelser stryks kommer inte att påverka det gällande rättsläget, eftersom t.ex. rätten för en myndighet som fattat ett förvaltningsbeslut att överklaga hos högsta förvaltningsdomstolen med stöd av lagen om rättegång i förvaltningsärenden redan funnits i de lagar som nu föreslås bli ändrade. Enligt den gällande paragrafens 3 mom. får ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett i 23 § avsett ärende som gäller återkallande av rätten till statsbidrag överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Andra beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Eftersom det inte längre behövs någon separat hänvisning till systemet med besvärstillstånd, föreslås det att bestämmelsen i det gällande 3 mom. stryks ur paragrafen.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik föreskrivs närmare om regionförvaltningen gällande ungdomsarbetet och ungdomspolitiken, det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken, statens ungdomsråd och utvärderings- och understödskommissionen samt om godkännandet av riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet, ungdomscentraler och verkstäder för unga som berättigade till statsbidrag samt om förutsättningarna för beviljande av statsunderstöd för deras verksamhet.

På basis av de ändringar som föreslås i propositionen ska även 5—10 § i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik att ändras. I 1 § i förordningen ska dessutom företas en

lagteknisk ändring genom vilken regionförvaltningsverkets uppgifter i fråga om övervakningen av användningen av statsunderstöd preciseras så att de motsvarar nuvarande tillämpningspraxis. Även för närvarande övervakar regionförvaltningsverken användningen av de statsunderstöd som de beviljar. Ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet ingår i ungdomslagens 4 § 2 mom., 17 § 5 mom., det föreslagna 18 § 5 mom. samt i 19 § 5 mom. och 20 § 4 mom.

I 5 § i förordningen föreskrivs det om godkännande av en riksomfattande organisation på ungdomsområdet som berättigad till statsbidrag. Avsikten är att man i 5 § i förordningen ska beakta de ändringar som följer av den föreslagna lagen angående godkännandet av rätten till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet. I förordningen ska det bl.a. föreskrivas närmare om vilka faktorer som ska beaktas vid bedömningen av betydelsen av och genomslagskraften för organisationens verksamhet med avseende på ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten, vid bedömningen av hur aktuell verksamheten är och huruvida den är riksomfattande, vid bedömningen av verksamheten för att främja likställdhet, jämlikhet och delaktighet bland unga samt gällande vilka faktorer som ska beaktas vid bedömningen av skötseln av organisationens förvaltning och ekonomi.

När det gäller verksamhetens riksomfattande karaktär krävs för närvarande verksamhet i minst tre landskap, men i fortsättningen ska det vid bedömningen av huruvida verksamheten är riksomfattande krävas att organisationen har verksamhet i minst sju landskap eller att organisationens verksamhet på något annat sätt når sin målgrupp i hela landet. I Finland finns sammanlagt 19 landskap. I ljuset av den nuvarande prövningen av rätten till statsbidrag har kravet på verksamhet i minst tre landskap som kriterium för att verksamheten är rikstäckande ansetts vid prövningen av rätten till statsbidrag ansetts vara ganska lågt ställt, eftersom avsikten inte är att understöda verksamhet som enbart är regional eller lokal. För att säkerställa att verksamheten de facto är riksomfattande förutsätts enligt förslaget att det handlar om verksamhet av mer omfattande karaktär än för närvarande. Därmed är kravet på verksamhet i minst sju landskap motiverat, med tanke på att minimiantalet landskap som föreslås ändå utgör mindre än hälften av alla landskap. Enligt förslaget ska regleringen framöver även identifiera andra former av ungdomsarbete än det som baserar sig på fysiska möten, till exempel ungdomsarbete och ungdomsverksamhet som genomförs på distans.

Även i fortsättningen ska det med stöd av 5 § 4 mom. i förordningen i syfte att trygga språkliga och andra minoriteters ställning kunna göras avvikelse från definitionen av rikstäckande verksamhet i fråga om en organisation som anses vara representativ på riksnivå för en språklig eller annan minoritet eller inom sitt verksamhetsområde, förutsatt att organisationens verksamhet dock har tillräcklig täckning i förhållande till den målgrupp som organisationen har angett. Genom att bevara bestämmelsen strävar man efter att trygga och främja de språk som talas i Finland och användningen av dem i organisationsverksamhet på ungdomsområdet, samt även i vidare bemärkelse stödja kulturell mångfald bland de unga. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att en organisation som representerar språkliga minoritetsgrupper eller andra minoritetsgrupper och vars verksamhet i övrigt uppfyller kriterierna för rätt till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet kan betraktas som berättigad till statsbidrag, även om organisationens verksamhet inte uppfyller den definition på rikstäckande verksamhet som anges i förordningen. Detta kan gälla till exempel situationer där målgruppen för organisationens verksamhet begränsar sig till mindre än sju landskap, t.ex. på grund av målgruppens språkliga eller övriga minoritetsställning.

Enligt 5 § 3 mom. i den gällande förordningen kan som berättigad till statsbidrag godkännas en ungdomsorganisation, en organisation som främjar ungdomsverksamhet, en organisation som bedriver ungdomsarbete eller en serviceorganisation på ungdomsområdet. Bestämmelsen ska

ändras så att omnämmandet av en organisation som främjar ungdomsverksamhet stryks. Det har visat sig att ifrågavarande organisationsform inte är en fungerande definition, och eftersom den motsvarar organisationsformen för en organisation som bedriver ungdomsarbete, är det onödigt med en separat definition av en organisation som främjar ungdomsverksamhet.

I 6 § i förordningen föreskrivs om beviljande av statsunderstöd till en riksomfattande organisation på ungdomsområdet. I paragrafen ska man beakta de ändringar som föreslås i 18 § i den föreslagna lagen gällande bestämningsgrunderna för understöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet. I 6 § i förordningen ska det föreskrivas bl.a. om de förutsättningar som ska beaktas vid bedömningen av arten av och genomslagskraften för organisationens verksamhet, hur aktuell organisationens verksamhet är samt om verksamhetens omfattning och tillgänglighet. Vid bedömningen av verksamhetens omfattning ska man enligt förslaget i fortsättningen förutom antalet unga som deltar i verksamheten också beakta antalet unga medlemmar i organisationen. Antalet unga medlemmar är en av de jämförbara indikatorer som beskriver verksamhetens omfattning och som också på ett tillförlitligt sätt kan verifieras med hjälp av organisationens medlemsregister. Dessutom ska det i förordningen föreskrivas närmare om de faktorer som ska beaktas vid utvärderingen av organisationens främjande av likställdhet och jämlikhet, vid bedömning av organisationens främjande av delaktighet samt vid bedömning av organisationens förvaltning och ekonomi.

I 7 § i förordningen ingår bestämmelser om godkännande av ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet som berättigat till statsbidrag. Enligt den föreslagna lagen ska kompetenscentrumets samhälleliga verkningar inte längre bedömas vid prövningen av rätten till statsbidrag. Därmed ska bestämmelserna om en närmare bedömning av denna förutsättning i 7 § i förordningen strykas. Paragrafen ska också ändras så att de kriterier på basis av vilka rätten till statsbidrag bedöms för en aktör som ansöker om att bli ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet preciseras. Dessutom ska en del av de förutsättningar för godkännande som berättigad till statsbidrag som anges i den gällande förordningen flyttas till 19 § i ungdomslagen.

Enligt gällande 19 § 4 mom. i ungdomslagen beaktas vid prövningen av statsunderstödet belopp centrumets uppgifter samt verksamhetens art och samhälleliga verkningar. Enligt den föreslagna lagen ska vid prövningen av statsunderstödet belopp i fortsättningen beaktas arten och omfattningen av centrumets uppgifter och verksamhet, men de samhälleliga verkningarna ska inte längre användas som bedömningskriterium. Ändringen ska beaktas i 8 § i förordningen, där det föreskrivs om beviljande av statsunderstöd till ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet. I 8 § i förordningen ska föreskrivas om faktorer som ska beaktas vid bedömningen av arten och omfattningen av kompetenscentrumets uppgifter och verksamhet.

I 9 § i förordningen föreskrivs det om förutsättningarna för godkännande av en ungdomscentral som berättigad till statsbidrag. I paragrafen ska med anledning av 20 § 2 mom. i den föreslagna lagen göras ändringar som gäller bedömning av förutsättningarna för godkännande som berättigad till statsbidrag. I 9 § i förordningen stryks bestämmelsen om bedömning av centralens samhälleliga verkningar samt preciseras de faktorer som ska beaktas vid bedömningen av genomslagskraften för ungdomscentralens verksamhet. Dessutom ska förteckningen över förutsättningarna för godkännande av en ungdomscentral som berättigad till statsbidrag som ingår i förordningen preciseras så att dessa förutsättningar bättre motsvarar de faktorer som man i den nuvarande verksamhetsmiljön bör kräva av en ungdomscentral för erhållande av rätt till statsbidrag.

I 10 § i förordningen föreskrivs om beviljande av statsunderstöd till en ungdomscentral. Med stöd av den föreslagna lagen ska det i förordningen föreskrivas om tydligare bedömningskrite-

rier för beviljande av understöd än för närvarande, och i förordningen ska det inte längre föreskrivas om till exempel statsunderstöd som beviljas för uppgifter som överenskommit i målstyrningsförfarandet mellan ministeriet och ungdomscentralen. Förfarandena för hur ungdomscentralens understöd bestäms har varit överlappande när man å ena sidan bedömt centralens verksamhet på basis av vissa bedömningskriterier och å andra sidan gjort det som en del av målstyrningsförfarandet. I fortsättningen ska det vara onödigt att avtala om uppgifterna i målstyrningsförfarandet mellan undervisnings- och kulturministeriet och ungdomscentralen.

Avsikten är att ändringarna i statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik bereds separat efter att propositionen har lämnats till riksdagen.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2023.

Lagens 12 a och 21 a § tillämpas första gången på den hobbyverksamhet för unga som ordnas läsåret 2023—2024 och på beviljande av statsunderstöd för genomförande av verksamheten det läsåret.

I propositionen föreslås att statsunderstödet för 2023 till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet samt ungdomscentraler beviljas i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Ansöknings- och utbetalningsprocessen för de årliga allmänna understöden till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och ungdomscentraler infaller på hösten och vid årsskiftet. Således är det nödvändigt att på beviljandet av understöd vid ingången av 2023 fortfarande tillämpa de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av den lag som föreslås. Bestämmelserna om beviljande av statsunderstöd i 18 och 20 § i den föreslagna lagen tillämpas således första gången först på statsunderstöd som beviljas riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och ungdomscentraler för 2024.

Undervisnings- och kulturministeriet ska senast den 1 juli 2023 utan separat ansökan bedöma rätten till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och ungdomscentraler som fått understöd med stöd av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Om det på basis av denna bedömning anses att en riksomfattande organisation på ungdomsområdet eller ungdomscentral inte uppfyller de villkor för rätt till statsbidrag som föreskrivs i den föreslagna lagen eller med stöd av den, återkallar undervisnings- och kulturministeriet rätten till statsbidrag. Innan rätten till statsbidrag återkallas, ska ministeriet höra parten i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen.

På de uppgifter för, på de förutsättningarna för rätten till statsbidrag samt på beviljandet av statsunderstöd till sådana riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet som godkänts som berättigade till statsbidrag före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Avsikten är att förutsättningarna för att godkänna ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet som har godkänts för åren 2020—2023 som berättigat till statsbidrag eller för att bevilja statsunderstöd inte ska ändras under programperioden 2020—2023. Således tillämpas den föreslagna lagens bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet som berättigat till statsbidrag och om beviljande av statsunderstöd för första gången vid godkännandet av kompetenscentrum för programperioden 2024—2027 samt vid beviljandet av statsunderstöd till kompetenscentrumen för programperiodens första verksamhetsår.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Bestämmelsen uttrycker vid sidan av det traditionella kravet på juridisk likabehandling även idén om faktisk jämställdhet. I principen ingår ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall. Jämlikhetsbestämmelsen riktar sig också till lagstiftaren. Människor eller människogrupper kan inte genom lag godtyckligt försättas i en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra. Jämlikhetsbestämmelsen kräver ändå inte att alla människor i alla avseenden ska behandlas lika, om inte förhållandena är likadana. Jämlikhetsaspekter spelar en viss roll såväl när människor ges fördelar eller rättigheter genom lag som när de påförs skyldigheter. Samtidigt är det typiskt för lagstiftningen att den på grund av ett visst godtagbart samhälleligt intresse behandlar människor olika bland annat för att främja faktisk jämställdhet (RP 309/1993 rd, s. 46/I–II, se även GrUU 31/2014 rd, s. 3/I).

Grundlagsutskottet har i sin praxis framhållit att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning går att läsa ut ur jämlikhetsprincipen när en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (se till exempel GrUU 67/2014 rd, s. 11/I och GrUU 40/2014 rd, s. 6/II). Principen om likabehandling i 6 § 1 mom. i grundlagen kompletteras genom diskrimineringsförbudet i 6 § 2 mom. enligt vilket ingen får särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. De grunder för åtskillnad som nämns i bestämmelsen kan betraktas som kärnområdet i förbudet mot diskriminering. Avsikten är dock inte att förteckningen ska vara uttömmande, utan diskriminering ska vara förbjuden också på grund av någon annan omständighet som gäller den enskildes person. Exempel på sådana omständigheter är samhällelig ställning, egendom, deltagande i föreningsverksamhet, familjeförhållanden, graviditet, äktenskaplig börd, sexuell inriktning och boningsort. Kraven på ett godtagbart skäl för särbehandling i 6 § 2 mom. i grundlagen är enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis höga, särskilt när det gäller de förbjudna särbehandlingskriterier som räknas upp i grundlagsbestämmelsen (se t.ex. GrUU 57/2016, GrUU 31/2013 rd, GrUU 1/2006 rd, s. 2/I, GrUU 38/2006 rd, s. 2). Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden bedömt godtagbarheten av särbehandling på grund av bl.a. ålder (se t.ex. GrUU 19/2018 rd, s. 2–3, GrUU 57/2016 rd, 3–4, GrUU 4/2016 rd, s. 2–3, GrUU 58/2014 rd, s. 6–7, GrUU 46/2014 rd, s. 7–10, GrUU 41/2014 rd, s. 2–3, GrUU 25/2013 rd, s. 3, GrUU 35/2012 rd, s. 2–3, GrUU 5/2012 rd, s. 2–4). I utskottets praxis har det förutsatts att en godtagbar grund ska ha ett sakligt och nära samband med lagens syfte (se t.ex. GrUU 44/2010 rd, s. 5–7).

Avsikten med de föreslagna bestämmelserna om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet är att etablera denna hobbyverksamhet för unga i kommunerna. Syftet med hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen är att främja de ungas välbefinnande genom att ge unga som deltar i den grundläggande utbildningen möjlighet till en hobby som de tycker om och är avgiftsfri efter skoldagen eller innan den börjar. Syftet är också att främja de ungas välbefinnande och stödja de ungas hobbyverksamhet samt samordna den med familjernas välbefinnande så att hobbyverksamheten tidsmässigt äger rum i anknytning till skoldagen. Enligt förslaget är den avgiftsfria hobbyverksamheten för unga enligt Finlandsmodellen avsedd för unga som deltar i den grundläggande utbildningen, dvs. i praktiken för elever i årskurs 1–9. Förslaget är av betydelse med tanke på bestämmelsen i 6 § 2 mom. i grundlagen enligt vilken ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av bland annat ålder. I den föreslagna lagen föreskrivs dock inte om den ungas rätt eller skyldighet att delta i hobbyverksamhet för unga.

I den föreslagna lagen ingår inte heller några bestämmelser om någon exakt åldersgräns för målgruppen för avgiftsfri hobbyverksamhet, men propositionen försätter läropliktiga unga som

deltar i den grundläggande utbildningen och till exempel läropliktiga unga som deltar i utbildning på andra stadiet i olika ställning i och med att avgiftsfri hobbyverksamhet enligt den föreslagna lagen endast är avsedd för unga som deltar i den grundläggande utbildningen. Med beaktande av att den skola som avses i lagen om grundläggande utbildning och som når hela åldersklassen skapar goda möjligheter att främja likvärdig och jämlik hobbyverksamhet och att skolan är en trygg miljö för barn och unga att ägna sig åt hobbyer och ofta också befinner sig på kort avstånd, är det motiverat att hobbyverksamheten för unga enligt Finlandsmodellen riktas uttryckligen till de unga som deltar i den grundläggande utbildningen och i anknytning till skoldagen enligt lagen om grundläggande utbildning. Enligt lagen om grundläggande utbildning är kommunen är skyldig att för barn i läropliktsåldern som bor på kommunens område ordna grundläggande utbildning. Utbildning på grundstadiet är också obligatorisk för alla läropliktiga, dvs. för barn som har sin vanliga vistelseort i Finland. Den grundläggande utbildningen är avsedd för hela åldersklassen 7—16 år, och i den grundläggande utbildningen iaktas riksomfattande enhetliga grunder oberoende av elevens boningskommun.

Förhållandena för ungdomar som deltar i den grundläggande utbildningen och för läropliktiga som deltar i utbildning på andra stadiet efter slutförd lärokurs i den grundläggande utbildningen är olika, i synnerhet när det gäller rätten att söka till utbildning, olika sätt att förvärva kunskaper och olika lärmiljöer. En central princip för utbildningen på andra stadiet är rätten att fritt söka till utbildning. Inom ramen för den rätten kan en ung person söka till utbildning inom ett utbildningsområde som motsvarar hans eller hennes förutsättningar och intressen. På basis av rätten att fritt söka till utbildning har den unga personen även möjlighet att söka till läroanstalter som fått en särskild utbildningsuppgift med betoning på olika kunskaper och färdigheter. Dessutom har den unga personen ofta tillgång till olika valfria sätt för att förvärva kunskaper samt funktioner som kompletterar studierna inom utbildningen på andra stadiet. Vid bedömningen av särdragen hos utbildningen på andra stadiet, såsom rätten att fritt söka sig till utbildning och olika sätt för förvärvande av kunskaper och lärmiljöer, kan förhållandena för de ungdomar som deltar i utbildningen på andra stadiet anses vara mycket annorlunda än för unga som deltar i den grundläggande utbildningen. Således kan dels de olikartade omständigheter som påverkar saken för olika åldersklassers del, och å andra sidan den föreslagna lagens syfte anses utgöra en godtagbar grund för att försätta unga i olika ställning.

Inom hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet ska de unga ha möjlighet att avgiftsfritt delta i hobbyverksamheten om kommunen beslutar att ordna hobbyverksamhet enligt den modellen, men en avgiftsfri hobby är dock inte någon subjektiv förmån eller rätt för de unga. Enligt propositionen är det en frivillig uppgift för kommunerna att ordna sådan hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, och därför är det också möjligt att unga som bor i olika kommuner kan vara i olika ställning beroende på huruvida kommunen ordnar sådan hobbyverksamhet för unga som berättigar till statsunderstöd och ansöker om statsunderstöd enligt prövning. Avsikten med de föreslagna bestämmelserna är dock inte att begränsa kommunernas möjligheter att ordna hobbyverksamhet för unga enligt modellen, utan uttryckligen att etablera denna verksamhet i så stor utsträckning som möjligt runt om i landet. På motsvarande sätt som för närvarande ska alla kommuner ha lika möjligheter att med beaktande av de lokala förhållandena ordna hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen och ansöka om statsunderstöd för hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen. På beviljandet av understöd ska tillämpas enhetliga grunder.

Lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning på de grunder som anges ovan.

Kläm

RP 107/2022 rd

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av ungdomslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i ungdomslagen (1285/2016) 17 § 2 mom., 18 § 2 och 3 mom., 19 § 3 och 4 mom.,
20 § 2 och 3 mom., 23 §, 24 § 1 mom. och 27 § samt
fogas till lagen nya 12 a och 21 a § samt till 18 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4
mom. blir 5 mom., som följer:

3 kap.

Kommunernas ungdomsarbete och ungdomspolitik samt sektorsövergripande samarbete

12 a §

Hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet

Syftet med hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, nedan *hobbyverksamhet för unga*, är att främja de ungas välbefinnande genom att ge unga som deltar i den grundläggande utbildningen möjlighet till en hobby som de tycker om och är avgiftsfri efter skoldagen eller före skoldagens början. Deltagandet i en hobby är frivilligt för de unga.

En kommun kan ordna hobbyverksamhet för unga själv eller tillsammans med andra kommuner. Kommunen kan också ordna hobbyverksamhet för unga genom att skaffa tjänster även av andra offentliga eller privata serviceproducenter. I detta fall ansvarar kommunen för att de tjänster som den har skaffat ordnas i enlighet med denna lag.

När en kommun ordnar hobbyverksamhet för unga, ska kommunen höra de unga om deras önskemål i fråga om hobbyer, samordna befintlig god praxis för hobbyverksamhet samt främja samarbetet mellan skolan och dem som ordnar hobbyverksamheten. Kommunen ska utarbeta en skolspecifik hobbyplan utifrån de uppgifter som erhållits när de unga hörts. Kommunen ska se till att den som ordnar hobbyverksamheten har kunskaper och färdigheter för att handleda den hobby som anordnaren ansvarar för inom hobbyverksamheten för unga.

17 §

Rätt till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet

En organisation på ungdomsområdet som förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § kan godkännas som berättigad till statsbidrag. Vid prövningen av rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet beaktas verksamhetens betydelse och genomslagskraften för ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten, hur aktuell organisationens verksamhet är samt hur rikstäckande verksamheten är. Vid prövningen av rätten till understöd förutsätts dessutom att organisationen främjar likställdhet, jämlikhet och delaktighet bland unga och att organisationens förvaltning och ekonomi sköts på ett ansvarsfullt sätt.

RP 107/2022 rd

18 §

Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet

En riksomfattande organisation på ungdomsområdet kan fördela ett beviljat understöd till verksamheten i egna regionala eller lokala registrerade medlemsorganisationer i enlighet med 7 § 3 mom. i statsunderstödslagen (688/2001).

Vid prövningen av beloppet av statsunderstödet till en riksomfattande organisation på ungdomsområdet beaktas

- 1) verksamhetens art och genomslagskraft,
- 2) hur aktuell verksamheten är,
- 3) verksamhetens omfattning och tillgänglighet,
- 4) på vilket sätt organisationen främjar likställdhet och jämlikhet,
- 5) hur organisationen främjar ungas delaktighet, samt
- 6) hur organisationens förvaltning och ekonomi sköts.

Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig och främja förverkligandet av de syften och utgångspunkter som anges i 2 §. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter.

19 §

Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet

Vid prövningen av ett kompetenscentrums rätt till statsbidrag granskas hur väl den plan för kompetenscentrumets verksamhet som den sökande presenterat motsvarar prioriteringarna för kompetenscentrum enligt det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna samt hur genomförbar planen är. Vid prövningen av rätten till statsbidrag förutsätts att den sökandes ekonomi och förvaltning sköts på ett ansvarsfullt sätt och att sökanden har riksomfattande kompetens och erfarenhet på ungdomsområdet. Vid prövningen beaktas dessutom den helhet som kompetenscentrumen bildar. Rätten till statsbidrag beviljas för viss tid.

Vid prövningen av statsunderstödet belopp beaktas arten och omfattningen av centrumets uppgifter och verksamhet. Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter.

20 §

Beviljande av statsunderstöd till ungdomscentraler

Undervisnings- och kulturministeriet godkänner ungdomscentraler som berättigade till statsbidrag. För att en ungdomscentral ska godkännas som berättigad till statsbidrag krävs det att centralen förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § och att centralens huvudsakliga uppgift är att genom ungdomsarbete tillhandahålla handledd verksamhet för unga året om. Ungdomsarbetet vid centralen ska även främja de ungas internationalisering och en hållbar utveckling. Vid prövningen av rätten till statsbidrag beaktas skötseln av centralens ekonomi och förvaltning samt centralens operativa förutsättningar, verksamhetens art, omfattning och genomslagskraft samt den helhet som ungdomscentralerna bildar.

Vid prövningen av statsunderstödet beaktas arten och omfattningen av centralens ungdomsarbete, genomslagskraften för centralens verksamhet samt skötseln av centralens ekonomi och förvaltning. Verksamheten som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter. Ett eventuellt överskott ska användas för utveckling av ungdomsarbetet och för underhåll och utveckling av den tillgängliga infrastrukturen för ungdomsarbetet.

21 a §

Beviljande av statsunderstöd till hobbyverksamhet för unga

I statsbudgeten kan det årligen tas in ett anslag för sådan hobbyverksamhet för unga som avses i 12 a §.

Vid prövningen av statsunderstödet beaktas arten och omfattningen av den hobbyverksamhet som ordnas, den planerade verksamhetens och budgetens genomförbarhet samt hur kommunen fullgör de uppgifter som avses i 12 a § 3 mom.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att erhålla statsunderstöd för hobbyverksamhet för unga får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Återkallande av rätten till statsbidrag

Undervisnings- och kulturministeriet kan återkalla rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet som avses i 17 §, ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet som avses i 19 §, en ungdomscentral som avses i 20 § eller en verkstad för unga som avses i 21 §, om organisationen, centrumet, centralen eller verkstaden inte längre uppfyller de förutsättningar för rätt till statsbidrag som föreskrivs i denna lag.

24 §

Ungas deltagande och påverkan samt hörande av unga

Bestämmelser om de ungas möjligheter att delta och påverka i ungdomsfullmäktige eller en motsvarande påverkansgrupp för unga finns i 26 § i kommunallagen (410/2015) och i 32 § i lagen om välfärdsområden (611/2021).

27 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut av undervisnings- och kulturministeriet får begäras. Bestämmelser om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om ändringssökande i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 12 a och 21 a § tillämpas första gången på den hobbyverksamhet för unga som ordnas läsåret 2023—2024 och på beviljande av statsunderstöd för genomförande av verksamheten.

RP 107/2022 rd

Statsunderstöd för 2023 till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet samt ungdomscentraler beviljas i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Undervisnings- och kulturministeriet ska senast den 1 juli 2023 utan separat ansökan bedöma rätten till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och ungdomscentraler som fått understöd med stöd av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

På uppgifterna för, på förutsättningarna för rätten till statsbidrag för samt på beviljandet av statsunderstöd till sådana riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet som godkänts som berättigade till statsbidrag före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 30 juni 2022

Statsminister

Sanna Marin

Forsknings- och kulturminister Petri Honkonen

Lag

om ändring av ungdomslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i ungdomslagen (1285/2016) 17 § 2 mom., 18 § 2 och 3 mom., 19 § 3 och 4 mom., 20 § 2 och 3 mom., 23 §, 24 § 1 mom. och 27 § samt
fogas till lagen nya 12 a och 21 a § samt till 18 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Kommunernas ungdomsarbete och ungdomspolitik samt sektorsövergripande samarbete

12 a §

Hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet

*Syftet med hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, nedan **hobbyverksamhet för unga**, är att främja de ungas välbefinnande genom att ge unga som deltar i den grundläggande utbildningen möjlighet till en hobby som de tycker om och är avgiftsfri efter skoldagen eller före skoldagens början. Deltagandet i en hobby är frivilligt för de unga.*

En kommun kan ordna hobbyverksamhet för unga själv eller tillsammans med andra kommuner. Kommunen kan också ordna hobbyverksamhet för unga genom att skaffa tjänster även av andra offentliga eller privata serviceproducenter. I detta fall ansvarar kommunen för att de tjänster som den har skaffat ordnas i enlighet med denna lag.

När en kommun ordnar hobbyverksamhet för unga, ska kommunen höra de unga om deras önskemål i fråga om hobbyer, samordna befintlig god praxis för hobbyverksamhet

Gällande lydelse

17 §

Rätt till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet

En organisation på ungdomsområdet som förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § kan godkännas som berättigad till statsbidrag. Vid prövningen av rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet beaktas hur rikstäckande organisationens verksamhet är, verksamhetens art, omfattning och samhällseliga verkningar samt hur organisationen främjar likställdhet, jämlikhet och delaktighet bland unga.

18 §

Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet

En riksomfattande organisation på ungdomsområdet kan fördela ett beviljat understöd till verksamheten i egna regionala eller lokala registrerade medlemsorganisationer på det sätt som föreskrivs i 7 § 2 mom. i statsunderstödslagen (688/2001).

Vid prövningen av beloppet av statsunderstödet till en riksomfattande organisation på ungdomsområdet beaktas organisationens ekonomi, hur rikstäckande verksamheten är,

Föreslagen lydelse

samt främja samarbetet mellan skolan och dem som ordnar hobbyverksamheten. Kommunen ska utarbeta en skolspecifik hobbyplan utifrån de uppgifter som erhållits när de unga hörts. Kommunen ska se till att den som ordnar hobbyverksamheten har kunskaper och färdigheter för att handleda den hobby som anordnaren ansvarar för inom hobbyverksamheten för unga.

17 §

Rätt till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet

En organisation på ungdomsområdet som förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § kan godkännas som berättigad till statsbidrag. Vid prövningen av rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet beaktas verksamhetens betydelse och genomslagskraften för ungdomsarbetet och ungdomsverksamheten, hur aktuell organisationens verksamhet är samt hur rikstäckande verksamheten är. Vid prövningen av rätten till understöd förutsätts dessutom att organisationen främjar likställdhet, jämlikhet och delaktighet bland unga och att organisationens förvaltning och ekonomi sköts på ett ansvarsfullt sätt.

18 §

Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet

En riksomfattande organisation på ungdomsområdet kan fördela ett beviljat understöd till verksamheten i egna regionala eller lokala registrerade medlemsorganisationer i enlighet med 7 § 3 mom. i statsunderstödslagen (688/2001).

Vid prövningen av beloppet av statsunderstödet till en riksomfattande organisation på ungdomsområdet beaktas

- 1) verksamhetens art och genomslagskraft,
- 2) hur aktuell verksamheten är,

Gällande lydelse

verksamhetens art, omfattning och samhällsliga verkningar. Vid prövningen av statsunderstödet belopp beaktas därtill på vilket sätt organisationen i sin verksamhet främjar likställdhet, jämlikhet och delaktighet och hur den förverkligar de andra syften och utgångspunkter som anges i 2 §. Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter.

Föreslagen lydelse

3) verksamhetens omfattning och tillgänglighet,

4) på vilket sätt organisationen främjar likställdhet och jämlikhet,

5) hur organisationen främjar ungas delaktighet, samt

6) hur organisationens förvaltning och ekonomi sköts.

Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig och främja förverkligandet av de syften och utgångspunkter som anges i 2 §. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter.

19 §

Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet

19 §

Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet

Vid prövningen av rätten till statsbidrag beaktas även centrumets ekonomi och operativa förutsättningar, riksomfattande betydelse på ungdomsområdet och samhällsliga verkningar, det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna samt den helhet som kompetenscentrumen bildar. Rätten till statsbidrag beviljas för viss tid.

Vid prövningen av ett kompetenscentrums rätt till statsbidrag granskas hur väl den plan för kompetenscentrumets verksamhet som den sökande presenterat motsvarar prioriteringarna för kompetenscentrum enligt det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna samt hur genomförbar planen är. Vid prövningen av rätten till statsbidrag förutsätts att den sökandes ekonomi och förvaltning sköts på ett ansvarsfullt sätt och att sökanden har riksomfattande kompetens och erfarenhet på ungdomsområdet. Vid prövningen beaktas dessutom den helhet som kompetenscentrumen bildar. Rätten till statsbidrag beviljas för viss tid.

Vid prövningen av statsunderstödet belopp beaktas centrumets uppgifter samt verksamhetens art och samhällsliga verkningar. Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter. *Ett eventuellt överskott ska användas för centrumets ungdomsarbete och utvecklingen av det.*

Vid prövningen av statsunderstödet belopp beaktas *arten och omfattningen* av centrumets uppgifter och verksamhet. Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter.

Gällande lydelse

20 §

Beviljande av statsunderstöd till ungdomscentraler

Undervisnings- och kulturministeriet godkänner ungdomscentraler som berättigad till statsbidrag. För att en ungdomscentral ska godkännas som berättigad till statsbidrag krävs det att centralen förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § och att centralens huvudsakliga uppgift året om inom ungdomsarbetet är att tillhandahålla handledd äventyrs-, natur-, miljö-, kultur- eller lägerverksamhet för unga. Ungdomsarbetet vid ungdomscentralen ska även främja de ungas internationalisering och en hållbar utveckling. Vid prövningen av rätten till statsbidrag beaktas centralens ekonomi och operativa förutsättningar, verksamhetens samhällliga verkningar och den helhet som ungdomscentralerna bildar.

Vid prövningen av statsunderstödet belopp beaktas centralens uppgifter inom ungdomsarbetet samt verksamhetens art och samhällliga verkningar. Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter. Ett eventuellt överskott ska användas för utveckling av ungdomsarbetet och för underhåll och utveckling av den tillgängliga infrastrukturen för ungdomsarbetet.

Föreslagen lydelse

20 §

Beviljande av statsunderstöd till ungdomscentraler

Undervisnings- och kulturministeriet godkänner ungdomscentraler som berättigade till statsbidrag. För att en ungdomscentral ska godkännas som berättigad till statsbidrag krävs det att centralen förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § och att centralens huvudsakliga uppgift *är att genom ungdomsarbete tillhandahålla handledd verksamhet för unga året om*. Ungdomsarbetet vid centralen ska även främja de ungas internationalisering och en hållbar utveckling. Vid prövningen av rätten till statsbidrag beaktas *skötseln av centralens ekonomi och förvaltning samt centralens operativa förutsättningar, verksamhetens art, omfattning och genomslagskraft samt den helhet som ungdomscentralerna bildar*.

Vid prövningen av statsunderstödet belopp beaktas *arten och omfattningen av centralens ungdomsarbete, genomslagskraften för centralens verksamhet samt skötseln av centralens ekonomi och förvaltning*. Verksamheten som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter. Ett eventuellt överskott ska användas för utveckling av ungdomsarbetet och för underhåll och utveckling av den tillgängliga infrastrukturen för ungdomsarbetet.

21 a §

Beviljande av statsunderstöd till hobbyverksamhet för unga

I statsbudgeten kan det årligen tas in ett anslag för sådan hobbyverksamhet för unga som avses i 12 a §.

Vid prövningen av statsunderstödet belopp beaktas arten och omfattningen av den hobbyverksamhet som ordnas, den planerade verksamhetens och budgetens genomförbarhet

Gällande lydelse

23 §

Återkallande av rätten till statsbidrag

Undervisnings- och kulturministeriet kan återkalla rätten till statsbidrag för ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet, en ungdomscentral som avses i 20 § eller en verkstad för unga som avses i 21 §, om centrumet, centralen eller verkstaden inte längre uppfyller de förutsättningar för rätt till statsbidrag som föreskrivs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Ministeriet kan återkalla rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet, om organisationen i sin verksamhet oavbrutet i två års tid brister i att uppfylla de förutsättningar för rätt till statsbidrag som föreskrivs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

24 §

Ungas deltagande och påverkan samt hörande av unga

Bestämmelser om de ungas möjligheter att delta och påverka i ungdomsfullmäktige eller en motsvarande påverkansgrupp för unga finns i 26 § i kommunallagen (410/2015).

27 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut av undervisnings- och kulturministeriet får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

Föreslagen lydelse

samt hur kommunen fullgör de uppgifter som avses i 12 a § 3 mom.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att erhålla statsunderstöd för hobbyverksamhet för unga får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Återkallande av rätten till statsbidrag

Undervisnings- och kulturministeriet kan återkalla rätten till statsbidrag för *en riksomfattande organisation på ungdomsområdet som avses i 17 §, ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet som avses i 19 §, en ungdomscentral som avses i 20 § eller en verkstad för unga som avses i 21 §, om organisationen, centrumet, centralen eller verkstaden inte längre uppfyller de förutsättningar för rätt till statsbidrag som föreskrivs i denna lag.*

24 §

Ungas deltagande och påverkan samt hörande av unga

Bestämmelser om de ungas möjligheter att delta och påverka i ungdomsfullmäktige eller en motsvarande påverkansgrupp för unga finns i 26 § i kommunallagen (410/2015) och i 32 § i lagen om välfärdsområden (611/2021).

27 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut av undervisnings- och kulturministeriet får begäras. *Bestämmelser om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).*

Gällande lydelse

Det beslut som fattas med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende enligt 23 § som gäller återkallande av rätten till statsbidrag får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Över andra beslut av förvaltningsdomstolen får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Föreslagen lydelse

Bestämmelser om ändringssökande i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 12 a och 21 a § tillämpas första gången på den hobbyverksamhet för unga som ordnas läsåret 2023–2024 och på beviljande av statsunderstöd för genomförande av verksamheten.

Statsunderstöd för 2023 till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet samt ungdomscentraler beviljas i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Undervisnings- och kulturministeriet ska senast den 1 juli 2023 utan separat ansökan bedöma rätten till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och ungdomscentraler som fått understöd med stöd av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

På uppgifterna för, på förutsättningarna för rätten till statsbidrag för samt på beviljandet av statsunderstöd till sådana riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet som godkänts som berättigade till statsbidrag före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.